

Reguljär krigföring; Israeli Defence Forces (IDF) reformering efter andra Libanonkriget 2006

Sammanfattning

I inledningen förklaras att det inte finns en egentlig forskningsfråga. I det valda konstaterandet framkommer dock svar på frågor som sträcker sig från bakgrunden till nödvändigheten av en reform, genom reformen och resultatet av den.

Bakgrunden fokuseras på operativ miljö och dess styrande ramfaktorer. Som grund för att skapa förståelse för valda faktorer beskriv avgörande sentida historiska händelser, som Winogradkommissionens utlåtande, Israels beslut att lämna södra Libanon, Intifadan och Hezbollah's utveckling i området.

Andra Libanonkriget är den enskilda händelse som bekräftar att Israel och IDF inte var på rätt väg med sin säkerhetspolitiska utveckling. Kriget beskriv ur perspektivet processer eller ledarskap. Hur påverkades operationen under de 34 dagar den pågick och vad hände efter kriget?

Rapportens tyngdpunkt, reformeringen, inleds med att förklara naturen av IDF och dess funktion i samhället, som en förklaring till de beslut om vad reformen skulle omfatta. Då transformeringen beskrivs hamnar resonemanget med nödvändighet i doktrinutvecklingens nödvändighet. Israel och IDF anser att doktrinen är en spegel av identiteten av ett lands försvarsmakt, dess förankring i samhället och de uppgifter man är ställd att lösa.

Ideologi och basen av "lessons learned" som instrument bildar fundament för nästa generations försvar. Resultatet av en två år lång process blir en nödvändighet då "Cast Lead" utbryter. IDF strider i Gazakriget 2008 mot Hamas enligt de nya principer som reformen lett fram till.

Sista delen av rapporten utvecklar de väsentliga delarna av reformen och eventuella konsekvenser av denna. Resonemanget återknyter här till forskningsuppgiften: reguljär krigföring. Doktrinerna och doktrinutveckling är centrala begrepp för att lyckas med en omfattande reform. Förmågeutveckling är en av de övervägda faktorer som ansågs nödvändig efter kriget i södra Libanon 2006. Avslutningsvis utvecklas tankar och kommenterar om dessa faktorer.

Nyckelord: Israeli Defence Forces (IDF), Reguljär krigföring, Andra Libanonkriget 2006, Reformering.

Innehåll

1	Inledning.....	5
2	Bakgrund.....	6
2.1	Operativ miljö	6
2.1.1	Geografi	6
2.1.2	Diplomati	7
2.1.3	Demografi och levnadsbetingelser.....	8
2.1.4	Klimat och miljö	8
2.2	Ramfaktorer.....	9
2.2.1	Geografi	9
2.2.2	Befolkning och IDF personal.....	9
2.2.3	Kvalité kontra kvantitet	10
2.2.4	Offensiv krigföring	10
2.2.5	Avskräckning	11
2.2.6	Konventionella kontra okonventionella hot.....	11
2.2.7	Självförtroende.....	11
2.2.8	Stöd från supermakt	12
2.2.9	Erfarenhet kontra utveckling av säkerhetsdoktrinen	12
2.3	Relevant historik fram till andra Libanonkriget.....	13
2.3.1	Winogradkommissionen	13
2.3.2	Israel lämnar unilateralt södra Libanon i maj år 2000	13
2.3.3	”Andra intifadan” inleds i september år 2000	14
2.3.4	Hezbollah övertar, med iranskt stöd, kontrollen av södra Libanon .	14
2.3.5	IDF utveckling i en lågkonfliktmiljö under 25 år	14
3	Andra Libanonkriget.....	15
3.1	Den politiska processen.....	15
3.2	Generalstabens strategiska ledning	16
3.3	Operationen under 34 dagar	16
3.4	Efter kriget	17
4	IDF reformering.....	17
4.1	Inledning	17
4.2	Transformeringen.....	19

Rapport

Datum
2011-02-09
KV Luft
Stephan Pson Tyrting

4 (45)

4.3	”Lessons Learned” från andra Libanonkriget ur IDF:s eget perspektiv	20
5	”Cast Lead” resultatet av reformen inom IDF	22
6	Utveckling.....	23
6.1	Reguljär krigföring, en framgång eller förlegat begrepp?	23
6.2	Doktriner	25
6.3	Andra Libanonkriget	26
6.4	Förmågeutveckling.....	28
6.5	Reformeringen.....	28
6.6	Cast Lead.....	29
6.7	Exempel på operativa tankar inom försvarsplaneringen.....	30
7	Synpunkter och kommentarer	32

1 Inledning

Rapporten skall ingå som en delmängd i en redovisning av ett, av Försvarmakten givet, FoT-uppdrag inom Krigsvetenskap till Förvarshögskolan (FHS). Projektbeskrivningen lyder "Reguljär krigföring och operationskonst under perioden 2006-2010". Uppdraget redovisas i slutet av 2011. Denna rapport är att betrakta som en fallstudie. I rapporten redovisas anledning till, konsekvenser av, åtgärder inom och resultat av den reform som Israeli Defence Forces (IDF) genomgick efter andra Libanonkriget, år 2006, och de därpå följande två åren fram till "Cast Lead", år 2008. En utveckling om framtiden med synpunkter sammanfattar fallstudien.

En formulerad forskningsfråga framstår mer som ett konstaterande, nämligen att beskriva IDF reform efter andra Libanonkriget. Eftersom det inte finns ett hur, var eller varför i frågan, föredrar författaren att, ur ett Israeliskt perspektiv, beskriva en följd av orsaker som ledde fram till en nödvändig reformering, på vilka grunder den genomfördes och vilka resultat som uppnåts. Det sätt på vilket uppgiften är löst försöker skapa förståelse för hur IDF hamnade i en situation som krävde reform, var man kom till insikt och vad man genomförde för att hamna rätt i framtiden. På så sätt uppfattar författaren att utan att ställa en konkret fråga kan rapporten utformas på vetenskaplig grund och därmed presentera relevant kunskap.

Rapporten följer två metoder, där en empirisk metod inleder och en deduktiv metod följer för att nå fram till synpunkter och kommentarer baserade på det empiriskt insamlade underlaget. Nedan redovisas rapportens omfattning och metod. Rapporten inleds med en insamlade del som följer en empirisk metod. Denna metod bygger på en empirisk generalisering och innehåller därför inte någon form av teori eller generalisering av teori (Ulf Bjereld, 2009, ss. 79-80). Under rubriken diskussion tillämpas en deduktiv metod för att, på inhämtat underlag, kunna genomföra en intellektuell process som i bästa fall leder till synpunkter och kommentarer. Eftersom underlaget inte bygger på en från början framtagna teori bör metoden helt utesluta ett induktivt arbetssätt.(Ulf Bjereld, 2009, ss. 83-90).

Underlaget i rapporten omfattar litteratur, skrifter, webbinformation, samtal och intervjuer med personal som deltagit i processerna på plats samt egen erfarenhet och iakttagelser under gällande tidperiod (författaren var under perioden 2005-2010, Försvarsattaché på Svenska Ambassaden i Tel Aviv).

Rapporten disponeras enligt följande;

- Inledningen beskriver uppgift, metod och upplägg av rapporten.
- Bakgrunden avser att beskriva operativ miljö, ramfaktorer och relevant historik.
- Andra Libanonkriget år 2006 är den händelse vars utfall ger upphov till beslutet om en reformation av IDF.
- Reformen av IDF är den process som är resultatet av de slutsatser som kom av Andra Libanonkriget och som leder till en total förändring av både organisation och uppträdande.
- Gazakriget, "Cast Lead", inträffar i slutet på den av Israels regering beordrade reformen av IDF. Vid denna tidpunkt var IDF tvingade att visa att den två år långa reformen hade givet resultat.

- Utvecklingen är en deduktiv fas, som av tidigare beskrivna erfarenheter, formar svaren på de av Försvarsmaktens (FM) ställda forskningsfrågor som projektet omfattar. Operativa koncept och begreppet reguljär krigföring är väsentliga faktorer. Strategisk kompression är en del av frågeställningen från FM som endast berörs i ett sammanhang då Israels politiska ledning, i slutet av Andra Libanonkriget, direkt påverkade den enskilde soldatens förutsättningar på slagfältet.
- Rapportens synpunkter och kommentarer syftar till att ge essensen av det tidigare skrivna och på vetenskaplig grund antyda vilka framgångsfaktorer som kan beaktas i framtiden.

2 Bakgrund

2.1 Operativ miljö

Israel har i egentlig mening ingen formell nationell säkerhetsdoktrin. I stället finns ett antal formulerade säkerhetskoncept inom avgörande områden; geografi, diplomati och (miljöresurser) demografi (Posen, 1981) (Eliot A. Cohen, 1998) (1994, ss. Handel, Michael) (1994, s. Bard E. O'Neill) (Tal, 2000) (Yaniv, 1987) (Belgium, Supreme Headquarters Allied Power Europe, 2010, ss. 8-5). Dessa områden kan brytas ner i åtta inriktningar (operativ nivå);

1. Geografi
  2. Personal/befolkning
  3. Kvalité kontra kvantitet
  4. Offensiv krigföring
  5. Avskräckning
  6. Konventionella kontra okonventionella hot
  7. Självförtroende
  8. Stöd från supermakt
- Erfarenhet kontra utveckling av säkerhetsdoktrinen

I denna rapport betraktar jag dessa åtta inriktningar som relevanta ramfaktorer och behandlar dem särskilt under nästa rubrik. Anledningen härtill är att IDF och Israel bygger sin doktrin med dessa faktorer som grund. Doktrinbyggandet utgår därmed från den identitet som IDF har i det israeliska samhället. Staten Israels säkerhet är utgångspunkten för hur befolkningen ser på IDF och försvaret av statens suveränitet. Ramfaktorer för en doktrin ligger till grund för IDF:s reformering och byggandet av nya försvarsstrukturer. Nedan inleds beskrivningen av Israel med grundläggande faktorer och karaktärsdrag som en introduktion och bakgrund till valda ramfaktorer (geografi, diplomati, demografi och levnadsbetingelser samt klimat och miljö).

2.1.1 Geografi

Geografi då det diskuteras i Israel, ur ett operativt perspektiv, omfattar alltid avsaknaden av strategiskt djup som en avgörande faktor. Andra väsentliga geografiska faktorer såsom topografi och möjliga infallsportar, som normalt är avgörande för

genomförandet av en operation, får sekundär betydelse. Landets till ytan litenhet påverkar hela ideologin och doktrinen för hur IDF skall agera i händelse av ofred. Eftersom Israel saknar strategiskt djup anser man att man bör agera tidigt för att erhålla ett djup på motståndarens territorium, speciellt i högintensiva konflikter som krig mellan nationer eller motsvarande. Geografin för alltså med sig ett offensivt operativt tänkande som kan karakteriseras av ”preemptive strike & preventive strike”. I lågintensiva konflikter, där IDF inte kan förhindra intrång inom Israels gränser, bygger den operativa idén på vedergällning i det område eller inom den organisation varifrån hotet har sitt ursprung. Därigenom försöker man, enligt vedertagna koncept, flytta striden till en geografisk miljö utanför landets gränser (oöckerade områden). På internationella nivå försöker man lösa ut hoten genom diplomatiska relationer till och förhandlingar med grannstaterna.

2.1.2 *Diplomati*

Diplomati är en del av Israels metoder att genomföra operationer inom ett strategiskt perspektiv. Diplomati metoden kan betraktas som en tyst del av den ”fragmenterade doktrinen” (doktrinen kan beskrivas som fragmenterad och bestående av ett antal inriktningar). Andra Libanonkriget var inget undantag. ”The Kitchen Cabinet” - Kökskabinettet, är en mindre krets av beslutsfattare i israelisk politik. Personinnehållet varierar något men antalet brukar bestå av ca sju personer i ledande befattning. Under andra Libanonkriget bestod ”The seven” av premiärminister Ehud Olmert, Amir Peretz, Zipni Livni, Shimon Peres, Shaul Mofaz, Eli Yishi och Avi Dichter (Issacharoff, 2008, s. 86). Ett utmärkande karaktärsdrag, inte bara för personerna i denna samling beslutsfattare utan för befolkningen i Israel, är en tydligt utpräglad självkänsla och integritet.

Som ett utslag av dessa karaktärsdrag och oavsett överenskommelser i ”Kökskabinettet” genomförde utrikesminister Zipni Livni det diplomatiska arbete som hon ansåg var hennes skyldighet, parallellt med stridens förande i Libanon. Livni öppnade därmed för lösningar med flera partners, FN, NATO, USA och Siniora/Libanons regering (Issacharoff, 2008, ss. 93-97). I den diplomatiska sfär som Livni, vid tillfället befann sig i, fanns tydliga ramar för vad som kunde uppnås med diplomati. Det är ett karaktärsdrag i israelisk diplomati att ramarna öppnar för kompromisser och lösningar, men endast till en yttersta gräns där den israeliska doktrinen kan ifrågasättas. Eftersom doktrinen möjligen kan betraktas som fragmenterad och bestående av ett antal inriktningar är det nyckelord som blir betydelsefulla, som exempelvis ordet avskräckning (Deterrence). Av denna anledning förkastade Zipni Livni den plan som UN:s sändebud föreslog efter samtal med Beri, Sinioras regeringsrepresentant, och Nasrallah, Hezbollahs ledare i Libanon. Gruppen som Kofi Annan utsett bestod av en indisk diplomat, Vijay Nambiar, emissarie för implementeringen av UNSCR 1559, Terje Rød Larsen och FN:s permanenta sekreterare för Mellan Östern ((Middle East) ME) Alvaro de Soto (Issacharoff, 2008, s. 112).

Förslaget från delegationen, omfattade överlämningen av ”Sha’bah Farms”, låg klart utanför de ramvillkor som kunde accepteras av Israel. Att Hezbollah skulle kidnappa Israeliska soldater, angripa Israel och som belöning erhålla ”Sha’bah Farms”, skulle uttradera all trovärdighet för israels doktrin, som till stor del bygger på ”Deterrence” (Issacharoff, 2008, s. 114). De diplomatiska förbindelserna var

dock därmed inte brutna, tvärtom var Condoleezza Rice ännu mer engagerad och arbetade fram ett underlag i form av en plan i sju punkter. Punkterna hade i stort överensstämmelse med den plan som Livni förordat tidigare och som senare kom att ligga till grund för planen för "eld upphör" mellan Israel och Hezbollah (Issacharoff, 2008, ss. 146-147).

2.1.3 Demografi och levnadsbetingelser

Demografi och levnadsbetingelser är ur ett israeliskt operativt perspektiv komplext och inte helt homogent. Den judiska staten Israel (en demokratisk stat per definition) är beroende av invandring för att den judiska befolkningen inte skall bli en minoritet. Det framkommer sällan i fredsprocessen att demografien är en starkt bidragande orsak till Israels inställning till invandring tillåten endast av personer med judisk härstamning. Israel är den plats på jorden som är tätast befolkad av judar, cirka 75 procent av 7,5 miljoner människor (CBS, 2007, ss. 85-86). I USA finns cirka 5 miljoner judar. Denna siffra kommer att halveras de närmaste 40 åren. År 2050 kommer Israel att bebos av cirka 10 miljoner människor, 30 procent av dessa är araber Under samma period har den arabiska befolkningen på Västbanken ökat från 4 till 10 miljoner människor. I Jordanien växer den palestinsk/arabiska befolkningen från cirka 5 till 10 miljoner. Det innebär att Israel befolkas av cirka 8 miljoner judar och 13 miljoner araber/palestinier. Av denna anledning har Israel varit tydliga med att inte tillåta invandring och att förordna en tvåstatslösning. President Simon Peres har uttryckt det på följande sätt." There is one issue that I want you to understand....because I am sure that many people in Sweden do not understand it. And that is the issue of the right of the return of the Palestinian refugees to Israel. We cannot accept it .... And we said so honestly and declare to our Palestinian negotiators. Why? There were 24 states in the Middle East. Twenty-two were Muslim, are Muslim... one was Christian, the other one is Jewish...The Christian state was Lebanon. What made Lebanon a Christian state? The fact that there was a Christian majority. The minute the Christians lost their majority Lebanon stopped being a Christian state. If we the Jewish people will lose our majority in Israel we shall stop being a Jewish state. And since the demographic balance is quite delicate, adding another 2 or 3 million people, means making Israel a non-Jewish state. You must understand it. It cannot happen. We shall not do it. After thousands of years of suffering, of holocaust, of pogroms, finally we have a corner to ourselves, where we can live and defend our rights. And we don't feel responsible for the issue". Även om den judiska staten fortsatt lyckas med sin politik att behålla majoritet i Israel saknas inte bekymmer och motsättningar. Det blir allt tydligare att en inre spänning mellan sekulära judar och ortodoxa fundamentalistiska judar kan leda till en öppen konflikt. Polariseringen blir ytterligare uppenbar eftersom de ortodoxa judarna medvetet bosätter sig i Jerusalem (förutom i bosättningar på Västbanken, som kan var både lagliga och olagliga) och de sekulära judarna bor längst kusten, framför allt i Tel Aviv med omnejd (Fähstorkh, 2008).

2.1.4 Klimat och miljö

Klimat och miljö är en ständig utmaning för Israel. Mer än Israels halva yta består av öken och vatten är således en ständigt aktuell fråga. Grundvattnet har utnyttjats

till en sådan grad att nivån är så låg vilket innebär att det på flera platser inte längre går att borra ner till grundvattnet. Med artificiella anläggningar följer ofta miljöproblem eftersom naturens balans rubbas. Israel som industriland har inte varit tillräckligt miljömedvetet, utan produktionen har fått fokus framför miljöfaktorer. Bevattningen av öknen har inte bara inneburit ingrepp i vattenförsörjning, det har också varit en stor mängd gödningsmedel som utan särskild kontroll har spridits för att få öknen att blomma. Sammantaget innebär det att det finns ett uppdämt behov av sanering av såväl grundvatten som natur. Om så inte sker kan det få konsekvenser för framtiden och befolkningen. Israel är ett litet land till ytan och varje del av det behövs om de naturresurser som ändå finns skall kunna komma till nytta (Congress, 2008) (Central Bureau of Statistics, 2007.).

2.2 Ramfaktorer

2.2.1 Geografi

Israel är till ytan ett litet land. Landet sträcker sig från söder till norr över 424 km. Från öst till väst är det på det smalaste stället (i höjd med Nahariya) endast 15 km och omfattar en yta av 20 770 kvadratkilometer. Det placerar Israel på 152 plats vad avser storlek på världens länder. Fysiografiskt är Israel indelat i fyra regioner; slätt- och kustlandet vid Medelhavet som sträcker sig från Gaza i söder till Haifa i norr, de centrala höjderna och platålandet (Gallileén) som sträcker sig från norra Haifa i väst mot Syriskas gränsen över Golan i öster, Jordandalen som är en fortsättning på den förkastning som går från Röda Havet via Eilatviken norrut till Syrien och Negevöknen, som dominerar hela södra delen av Israel och omfattar mer än halva ytan av landet. Ur ett operativt perspektiv får landets fysiografi en avgörande betydelse för hur man kan uppträda mot en eventuell hot. Österut karakteriseras geografin av två bergskedjor med mellanliggande dal, norrut kanaliseras möjliga infallsportar av otillgänglig terräng med berg och dalar, västerut finns bara hav och söderut ett kuperat bergökenområde som sträcker sig hela vägen mot gränsen till Egypten och Sinai. (M.o.T. Israel, 2008), (UNESCO, 2008) (Duckeck, 2008) (Rodman, 2000).

2.2.2 Befolkning och IDF personal

Israels befolkning består av knappt 76 procent judar, 20 procent araber och ett antal minoriteter som utgör drygt 4 procent. Utifrån dessa premisser skall IDF rekrytera sin personal. Den judiska befolkningen har olika ursprung, där Ashkenazim (med ursprung från tyska, franska och östeuropeiska föräldrar, invandrade från Ryssland, Polen, Rumänien, Ungern, Italien, Norden, Sydamerika, Sydafrika och Australien), Sephardim, (härstammar från Spanien och Portugal och spreds runt Medelhavet innan invandring till Israel), Bené Roma (kommer från området runt Rom), Mizrahim (invandrade i huvudsak från arabvärlden), Beta Israel (har sitt ursprung i Etiopien) och indiska judar. De arabiska israelerna är till över 80 procent muslimer, cirka 10 procent kristna och därutöver finns Bahai, Beduiner och Circassians. Övriga grupper bosatta i Israel är libaneser, armenier, samarier och små grupper av kristna medborgare (M.o.T. Israel, 2008). För att lösa försvarsfrågan har Israel obligatorisk värnplikt för både män och kvinnor. Två år för kvinnor i stabsbefattning eller mot-

svarande och tre år för män och kvinnor i stridande befattning. Samtliga befolkningsgrupper, undantaget arabiska muslimer som grupp, kan genomföra värnplikten. Inom vissa minoriteter är det frivilligt att göra värnplikt och för den arabiska befolkningen är det normalt selektivt. De som genomför värnplikt utgör i slutet av sin värnplikt de stående styrkorna tillsammans med fast anställda officerare och soldater. Redundansen skapas genom ett reservistsystem som innebär att alla som gjort värnplikt ingår som reservare fram till en given ålder (även i stridande befattning). Dessa utgör grunden i IDF vad avser konventionella hot från annan stat eller motsvarande. Framtiden kommer att utvisa huruvida det krävs andra kvalitéer mot en asymmetrisk motståndare och om systemet kan behöva revideras eller utvecklas (Ben-Yishai, 1999), (O'Sullivan, 1999).

2.2.3 Kvalité kontra kvantitet

Historiskt har Israel alltid varit numerärt underlägsna sina arabiska motståndare. Det är ett faktum som enligt alla beräkningar kommer att kvarstå. Israel har därför målmedvetet satsat på kvalité inom personalutveckling och teknik (Gal, 1986) (Cohen, 1997). Då Israel bildades var kvalitetsfrågan inte aktuell utan då använde man de vapen och det materiel som fanns att tillgå. Erfarenheten av detta är att man nu fokuserar på välutbildade soldater och officerare, med hög motivation samt en stor mängd övning och träning. Utbildningen av israeliska piloter anses vara ett bevis för denna inriktning. Genom den situation man ständigt befann sig i, med fientliga grannar, tvingades ett operativt och taktiskt tänkande fram inom IDF att alltid ha framförhållning i en eventuell konflikt. Då möjligheten gavs, främst genom stödet från USA, satsade Israel på högteknologi inom vapenutvecklingen. Efter kriget mot Egypten 1967-1970 förstod Israel att det i ett fullskalekrig krävs också kvantitet. Stora förluster eller förluster över en längre tid kan inte kompenseras av högteknologi (Dupuy, 1987). Senare relaterar IDF återigen till kvaliténs överlägsenhet över kvantitet (Creveldt, 1998) (Wald, 1992). Kritiken mot kvalitetstänkandet resulterade i en kompromiss mellan kvalité och kvantitet där IDF i början av 2000-talet förfogade över cirka 800 stridsflygplan, 4000 stridsvagnar och 2000 artillerijäser (Shapir, 2001).

2.2.4 Offensiv krigföring

Israel har inte med avsikt sökt en offensiv krigföring, men har av erfarenhet lärt sig att det är den metod som operativt och taktiskt gynnar ett litet land med utsatt geografisk miljö (Mearsheimer, 1983), (Luttwak, 1987). Om man tar hänsyn till alla för Israel väsentliga faktorer i ofred, såsom territoriell litenhet, begränsad ekonomi, tillgänglig folkmängd, diplomati och kvalitetstänkande och jämför med arabnationernas kvantitet framstår offensiv krigföring som operativt och taktiskt framgångsrik. Det är alltså en fördel att kriget genomförs utanför egna landets gränser. IDF operativa idé att med stor rörlighet kompensera underlägsenhet i antal har tidigare visat sig framgångsrik och blir därmed en välkänd och för framtiden accepterad metod. Tillsammans med att man fokuserat på mekaniserade förband och flyg som klarar dessa manövrer ansåg man sig uppnå doktrinens målsättning. Slagfältserfarenhet och erfarenhet från reguljär krigföring hos de personer som intervjuas av

doktrinskapare har påverkat doktrinen så att man kan utesluta risken för att den skall framstå som enbart en skrivbordsprodukt. (Levite, 1989).

2.2.5 *Avskräckning*

Israel anser att ett bättre alternativ än att hamna i en väpnad konflikt med sina motståndare är att avskräcka dem från att använda våld (Bar-Joseph, 1998). Israel förlitar sig på sin förmåga att avskräcka för att förebygga ett fullskaligt krig. Metoden används på alla konfliktnivåer.

Israel formulerar sin doktrin så att i en lågintensiv konflikt besvarar Israel varje våldshandling med en massiv vedergällning. I en högnivåkonflikt besvarar Israel våldshandlingar med motsvarande våld (Beres, 1986), (Cohen A. , 1998), (Feldman, 1980).

Ser man tillbaka på de många krig Israel utkämpat kanske ”avskräckningen” i doktrinen framstår som långsiktigt verkningslös. Med tanke på vilka vapen Israel skulle kunnat vara utsatt för från sina fiender under de många konflikterna och vilka vapen som motståndaren valt att använda framstår ”avskräckningen” dock som verkningsfull. Som exempel nämns då Irak under Gulfkriget avfyrade Scudmissiler mot Israel. Irak hade möjlighet att använda stridspetsar laddade med både biologiska och kemiska stridsmedel, men valde konventionella stridspetsar på grund av Israels förmåga att vedergälla.

2.2.6 *Konventionella kontra okonventionella hot*

Sedan 1973 har säkerhetsdoktrinen förändrats i takt med såväl nya hot som utvecklade befintliga hot. Erfarenheten av fullskaliga krig fanns i staten Israel sedan dess bildande, men konflikter omfattande massförstörelsevapen och lågintensiva konflikter på eget territorium krävde nya tankar. Egyptens innehav av kemiska stridsmedel och ballistiska bärare under 1960-1970 talet och ”Första Intifadan”, 1987-1993, omfattades inte av säkerhetsdoktrinen som fullständiga scenarion då doktrinen var fokuserad runt fullskaligt krig. Israel hade sin syn på kriget med ett konventionellt hotperspektiv och hade fram till början på 2000-talet behållit tolv pansardivisioner och fyra mekaniserade divisioner (Shapiro, 2001). En omvägning blev dock framtvungad genom hotet från Iran (massförstörelsevapen), Intifadan och Hezbollah-uppror i början på 1990-talet (lågintensivkonflikter) (Cohen E. &., 1995), (Cohen S. A., 1995). Ytterligare utveckling av säkerhetsdoktrinen efter Gulfkriget ledde till att Israel och IDF skapade ”Home Front Command”, för att tillgodose civilbefolkningens behov av säkerhet och trygghet vid raketanfall mot det civila samhället.

2.2.7 *Självförtroende*

Den antisemitiska myten att judarna inte kan eller vill försvara sig, som skapades efter andra världskriget och Förintelsen, är ett historiskt trauma i Israel. Bildandet av staten Israel innebar ett omedelbart anfall mot dess innevånare som under ledning av Ben-Gurion, inte bara försvarade sig utan vann en viktig seger för sin överlevnad. Sedan dess har det judiska folket och Israel förlitat sig till sig själv när det gäller försvar av sin rätt till en egen stat (Kielman, 1985) (Reiser, 1989) (Sadeh,

2001). I säkerhetsdoktrinen omfattar denna "själv tillit" tre områden; att skapa redundans och kapacitet att försörja IDF med personal, att utveckla egna försvars- och säkerhetsdoktriner samt bedriva övning och färdighet i att tillämpa dessa och att vara försörjda med strategiska produkter genom egen tillverkning inom landet. Man har utvecklat materiel och förmågor som är anpassade till den situation som Israel kan befinna sig i på kort och lång sikt. Israel har vid tre tillfällen biståtts av annan stat och det är bara vid Frihetskriget som bidraget kan anses ha varit väsentligt. Endast vid ett fåtal tillfällen har IDF-officerare eller soldater utbildats i utlandet. Gällande doktrin är därför en produkt av erfarenhet inom landet, av personal utbildad i Israel. Erfarenheten av vapenembargo, vid frihetskriget och kriget 1967, har givit erfarenheten att tillräcklig vapenindustri skall finnas inom landet (Kielman, 1985) (Reiser, 1989) (Sadeh, 2001). Efter målmedveten satsning på tekniktunga system har Israel ett eget rymdprogram med satelliter och bärraketer, ballistiskt missilprogram, kärnkrafts(vapen)program, kryssningsmissiler samt elektroniska och optiska program. (Steinberg, 2001). Den kanske mest framgångsrika satsningen är UAV-programmet, där Israel anses vara världsledande. Under senare tid har Israel valt bort egentillverkning av stora och omfattande plattformar, vilket innebär att man köper flygplan och fartyg. All elektronik och vapen är däremot egentillverkat/modifierat. Dessa två typer av plattformar importeras normalt från USA, som stödjer Israels försvar ekonomiskt (IDF).

2.2.8 Stöd från supermakt

Ben-Gurion, Israels förste premiärminister och försvarsminister, förstod att Israel var beroende av allierad(e). Detta uttryckte han också i sin säkerhetsdoktrin (Kleinman, 1990). Flera länder har spelat rollen som allierad, Frankrike, Storbritannien, Sovjetunionen, men framför alla USA (Rodman, Patriot-Client Dynamics; Mapping the American-Israeli Relationship, 1997) (Tzahor, 1993). Det senare förhållandet är fortsatt gällande och av vital betydelse för finansieringen av IDF.

2.2.9 Erfarenhet kontra utveckling av säkerhetsdoktrinen

Israels säkerhetsdoktrin är under ständig omarbetning och utveckling för att anpassas till gällande hot. En del koncept som, avskräckning, överlägsenhet i kvalitet, självförsörjning (egentillit) inom personal- och vapenområdet är erfarenhetsbaserade och ligger fast som grundläggande värderingar. Däremot har konceptet att med offensiv krigföring vinna landmassa och sedan lämna detta i utbyte mot fred eller vapenstillestånd omvärderats. Det är kostsamt att vara ockupationsmakt och leder till att lågintensiva konflikter hamnar "inom" landets gränser. Båda dessa faktorer påverkar civilbefolkningen negativt. Doktrinen omfattar inte heller den heroiska inställning till försvaret av Israel, som tidigare var en viktig komponent. Senare utformning av doktrinen är mer pragmatisk och syftar till hög effekt på kort tid (Cohen E. A., 1998).

2.3 Relevant historik fram till andra Libanonkriget

2.3.1 Winogradkommissionen

I Winograd-kommissionens rapporter framgår historiska faktorer som påverkat inledning, genomförande och avslut av ”andra Libanonkriget”.

Winograd-kommissionen bildades på regeringens uppdrag efter ”andra Libanonkriget”. Kommissionen bestod av följande personer.

- Ordförande: Domare (pensionerad) Eliyahu Winograd
- Professor i juridik Ruth Gavison
- Professor i politisk vetenskap Yehezkel Dror
- General (pensionerad) Menachem Einan
- General (pensionerad) Chaim Nadel

Kommissionen bildades den 18 september 2006 genom att ha sitt första möte efter regeringsbeslut den 17 september 2006 enligt ”Section 8A of The Governmental Act 2001” (Israel, 2007). Den hade samma mandat som en statlig kommission förutom att den inte var tillsatt av Högsta domstolen, vilket innebar att rekommendationer inte hade samma vikt, speciellt vad avsåg eventuella avskedanden. Med början den 2 november 2006 påbörjades enskilda samtal med höga ämbetsmän, brigadgeneral (res.) Arnon Ben-Ami som var chef för ekonomisk krishantering, Amos Yadlin som var chef för den militära underrättelsetjänsten, vice premiärminister Shimon Peres och Gabi Ashkenazi som var generaldirektör för Försvarsdepartementet. MK (Member of Knesset) Zehava Galon lämnade den 6 februari 2007 in en petition till Högsta domstolen där kravet var att alla förhör skulle genomföras offentligt och anteckningarna skulle publiceras. Högsta Domstolen beslutade att Winogradkommissionen, med begränsningen att ingen information fick skada nationella intressen av högsta betydelse (skada nationens intresse), hade en skyldighet att visa alla avslöjanden och bevis som delgavs kommissionen. (Wikipedia, 2011) (Malick, 2008, s. para 5).

2.3.2 Israel lämnar unilateralt södra Libanon i maj år 2000

Det framgår av Winogradkommissionens rapport att det var ett stort strategiskt misstag för Israel att lämna södra Libanon i maj år 2000 utan att försäkra sig om vilka alternativ till möjlig utveckling som förelåg i IDF:s frånvaro. I rapporten återkommer man till att beslutet inte var underbyggt med tillräckliga underrättelser som kunde leda till en underbyggd framtida hotbild ”Israel completed its unilateral withdrawal from Lebanon on May 24, 2000. It was hoped that the withdrawal would erode the legitimacy of any continuing military activity by Hizbullah, especially in Lebanon’s internal politics. At the time the Israeli government declared that any violation of Israeli sovereignty would bring about a harsh and immediate Israeli response” (Amidor, 2007). I nästa stycke pekar Amidor på omständigheten att vid varje tillfälle som Hezbollah tillgripit våld mot Israel har IDF endast svarat med begränsad vedergällning för att undvika eskalering av våldet. Kommissionens syn på Israels ensidiga beslut att lämna Libanon år 2000 innebar, att tillfälle lämnades till Hezbollah att utveckla sin kraft och infrastruktur inför en framtida konflikt med Israel. ”The ability of Hezbollah to sit on the border, its ability to dictate the moment

of escalation, and the growth of its military abilities and missile arsenal increased significantly as a result of Israel's unilateral withdrawal in May 2000 (which was not followed, as had been hoped, by The Lebanese Army deploying on the border with Israel)". (Israel, 2007, s. para 15 b.).

2.3.3 "Andra intifadan" inleds i september år 2000

Andra intifadan, som började i september år 2000, anses ha en roll i de uteblivna förberedelser som Israel borde vidtagit längst sin norra gräns, med de reguljära stridskrafterna, med anledning av Hezbollah utveckling, militärt, organisatoriskt och infrastrukturellt. Israels regering var mer bekymrad över vad som hände på den palestinska fronten och var inte beredda att eskalera läget i norr, som då kunde leda till en tvåfrontskonflikt (Amidor, 2007). "Since Israel did not intend to initiate a war, the conclusion was that the main challenge facing the land forces would be low intensity asymmetrical conflicts." (Israel, 2007, s. para 19).

2.3.4 Hezbollah övertar, med iranskt stöd, kontrollen av södra Libanon

Under första Libanonkriget, 1982, då IDF drivit PLO (Palestinian Liberation Organization) mot norr över floden Litani i Libanon skapades ett utrymme för shiitiska organisationer att överta territoriet i söder om Litani. Området befolkades av främst två organisationer, Amal och därefter Hezbollah som hade starkt stöd av Iran och som därmed kunde överta kontrollen i området. Teheran hade en ständig konflikt med Amal och nu dök ett gyllene tillfälle upp att skapa total influens i södra Libanon med hjälp av Hezbollah. Konflikten inriktades mot den sionistiska fienden och den internt arabiska motsättningen degraderades i betydelse. Det sekulära Amal fick en opponent skapad av Iran med avsikt att genomföra den religiösa revolutionen. 1982 kom brytningen inom Amal, där den religiösa falangen med nytt namn "Islamic Amal" flyttade till området runt Baalbeq i Bekaadalen. I farhågan om syrisk påverkan på gruppen sände Iran 1 500 "Revolutionary Guards" till Bekaadalen för att se till att syrisk influens förhindrades. Redan 1984 hade Iran tagit kontroll över de shiitiska grupperna både söder om Litani och i Bekaadalen. Nasrallah tog plats på scenen under ett brandtal över den mördade generalsekreteraren Moussawi 1992. Då hade Hezbollah redan etablerat sig som ett politiskt parti i opposition. Hezbollah hade under perioden också klarat sig från att avväpnas (organisationens militanta styrkor) trots regeringsbeslut. Under Nasrallah tog Hezbollah plats med åtta kandidater i parlamentet och har sedan dess varit etablerade i den politiska kretsen i Libanon. Efter IDF:s tillbakadragande ur Libanon år 2000 utövade Hezbollah ett konstant tryck på Israel genom kidnappningar och raketbeskjutningar. Trots Israels, vid uttåget, mycket hårda uttalanden om vedergällning hände inget och Hezbollah tog tillfället i akt för att konsolidera sin position i södra Libanon (Issacharoff, 2008, ss. 29-36).

2.3.5 IDF utveckling i en lågkonfliktmiljö under 25 år

Utvecklingen, eller inriktningen, av IDF under perioden efter att man lämnat södra Libanon år 2000 fram till andra Libanonkriget är en bidragande faktor till utgången av kriget. Det hade ingjutits en mental förändring i hela samhällets hållning till Is-

raels inställning till ofred. Israel hade inte utkämpat ett konventionellt krig de senaste 25 åren, vilket motsvarar en generation av krigförande personal. Detta ledde till att den allmänna uppfattningen om ofred var baserat på olika typer av lågnivåkonflikter. Delar av den politiska och militära eliten, beslutsnivån, hade vaggats in i tron att Israel hade passerat den del av historien vari man utkämpade konventionella krig. Man hade en övertro på den doktrin som var tydligt deklarerad för omvärlden, där avskräckning och vedergällning var ledande begrepp. Präglat av denna övertygelse hade IDF under perioden ominriktat sin utbildning mot hantering av lågnivåkonflikter med fokus på antiterrorbekämpning. IDF genomförde i mindre enheter ingrepp mot terrorceller och vapenlager på Västbanken och även i Gaza fram till "Disengagement" år 2005, då Israel lämnade Gaza med all militär och civil personal. IDF hade genomgått en förändring och förvandling från en krigsmakt (försvarsmakt) till en organisation som hanterade polisiära ingripanden. All förbandsövning på högre nivå (brigad) uteblev på grund av höga kostnader. De enheter som uppträdde i verklig miljö var av taktisk storlek och upplevde egentligen aldrig ett operativt sammanhang. När andra Libanonkriget bröt ut var Israel inte förberett på ett krig som krävde en konventionell reguljär förmåga och uppträdande i förband motsvarande brigads storlek (Israel, 2007, ss. para 18-20). Även händelser på den globala arenan påverkade Israels inställning och förväntningar på eventuell ofred. Då USA invaderade Irak föll det akuta hotet på den östra fronten och risken för ett fullskaligt krig reducerades avsevärt enligt de israeliska bedömningarna (Issacharoff, 2008, s. 43).

3 Andra Libanonkriget

Avsikten med detta kapitel är att beskriva hur friktioner, både vertikala och horisontella, kan pågå under brinnande krig, där förluster av soldater och befäl ständigt ökar, på grund av otydliga politiska mål samt en militär organisation som inte är anpassad för en högintensiv konflikt (HIC) och saknar brigadstruktur.

3.1 Den politiska processen

Kriget eller konflikten, som den inledningsvis kallades, började den 12 juli 2006 och slutade den 14 augusti 2006. Den politiska ledningen präglades av dålig organisation, obeslutsamhet och genomförandeavsikt utan slutmål, vilket ledde till en iterativ process med "ad hoc" lösningar. En tidigare framgångsfaktor som varit signifikativ för Israels konflikter, med snabba politiska beslut, delegerad ledning och kraftfulla tidiga operationer, hade fallit i glömska. Israel hade på grund av intifadan under en längre tid utbildat mot och genomfört lågintensiva konflikter (LIC) och var på alla nivåer, från den strategiska till den taktiska, inte tillräckligt förberedda på en större och mer omfattande konflikt. De politiska och strategiska beslut som fattades saknade militär underbyggnad och kompetens, vilket lede till att den omedelbara militära offensiven saknade en detaljerad, relevant och militärt förankrad operativ plan. Detta ledde till att möjligheten att med militära medel uppnå politiska vinster var begränsad och resulterade i att Hezbollah under hela kriget besköt norra Israel med raketer och granatkastare. Konflikten drog ut på tiden på grund av att ingen målsättning för framgång hade formulerats. IDF befann sig i ett långvarigt krig där logistiskt understöd och stöd från befolkningen med tiden degraderades

(Malick, 2008, s. para 10), (Wikipedia, 2011), (Issacharoff, 2008, ss. 190-197, 245-248).

3.2 Generalstabens strategiska ledning

Processen präglades av oenighet och avvikande meningar från flera generaler, av de beslut som fattades av ” Chief of Staff”(CoS). Detta ledde till en polarisering och utebliven information till dem som inte tillhörde den inre, av CoS skapade, kretsen. Underrättelseunderlaget, som betraktades som gott visade sig vara bristfälligt och adekvat grund för att fatta rätt beslut i genomförandet av operationen saknades därför. De generaler som hade erfarenhet av Libanon och Hezbollah fick inte genomslag att påverka den politiska nivån och de bedömningar som eventuellt kunde förutses som riskfyllda eller som direkta felbedömningar (Malick, 2008, s. para 9). Under hela kriget pågick en maktkamp som blev tydligare då CoS började kringgå de generaler som inte delade hans uppfattning. Försvarsministeriet och General Head Quarters (GHQ) (integrerat) agerade utan att ta hänsyn till den Libanonplan som ”Northern Command” utarbetat (Elevated Waters), i tron att kriget skulle komma att bli kortvarigt och kunna vinnas med enbart luftstridskrafter. Anledningen till dessa tankar var CoS, Halutz, var den förste att leda IDF som kom från Israeli Air Force (IAF) och att han ansågs (anses) vara en arrogant och egenmäktig person. Konfrontationen mellan ” Northern Command” (NC) och GHQ grundade sig i att man inte kunde komma överens om att hur man skulle använda ” Ground Forces” och därmed hur och om en markoffensiv skulle genomföras. Konflikten drevs så långt att CoS kringgick NC och tillsatte generaler ur egna ledet för att leda verksamheten i norr (Issacharoff, 2008, ss. 145-152). Avsaknaden av uttalade hierarkier och ordning i den politiska och militärstrategiska ledningen fick negativa konsekvenser för operationens genomförande.

3.3 Operationen under 34 dagar

En enkel indelning av genomförandet kan vara att dela kriget i tre delar, ett förberedningskedje, ett fortsatt luftbekämpningskedje och genomförandet av markoffensiven.

Kriget startade med Hezbollah's bortförande av IDF-soldater vid ett taktisk anfall nära gränsen. Israels premiärminister Ehud Olmert fattade beslut om en militär vedergällningsoperation där målen var att ta tillbaka de två kidnappade soldaterna, påtvinga en ny ordning i Libanon (särskilt den södra delen), förstärka avskräckningsretoriken i doktrinen och tillfoga Hezbollah svåra förluster (Arkin, 2010, s. 39). Skede ett startade redan samma dag som IDF-soldaterna kidnappades, den 12 juli 2006, dag ett. Skede två inleddes dag nummer elva och karaktäriseras av en ambivalens i luftkriget. Förberedda målval har upprepat angripits och nu övergår kriget i ”Ad Hoc” lösningar med målval som inte tillräckligt noggrant är förberedda. Skede tre inleddes dag trettioett och är inledningen på markoffensiven samt UNSCR 1701 har röstats igenom i FN:s säkerhetsråd.

I bilaga 1 redovisas aspekter på hur kriget fördes dag för dag. Kriget i siffror redovisas i bilaga 2 och vilka målval som prioriterades över tiden redovisas i bilaga 3. Den korta beskrivningen av hur kriget fortlöpte är presenterat med avsikten att visa på hur friktioner inom ledning samt politiska och strategiska faktorer påverkar den

reella krigssituationen. Trots att både IDF och Hezbollah levererade vapenverkan i en eskalerande krigssituation, var inte den situationen i fokus för den översta ledningen. Politiskt och militärstrategiskt förekom diskussioner hur man skulle uppfattas eller hur man skulle positionera sig. Som exempel kan nämnas när Peretz visade på total ambivalens då en ledande grupp rådgivare samlats i Qiriya (IDF HKV) den 8 augusti, för att diskutera en stor markoffensiv som var utlovad av försvarsministern att starta fem dagar tidigare. Peretz blev besviken på diskussionen och uttryckte "Forget about the strategic discussion, what interests me now is do I or do I not give the army my backing, under what conditions, and how can I survive politically" (Harel, 2011, ss. 189-190). Diskussionen övergick sedan till hur försvarsministerns politiska framtid kunde te sig. De flesta var överens om att såsom kriget utspelat sig skulle det bli svårt att undgå kritik. Därefter följde en diskussion om vilken tid som skulle tilldelas en eventuell markoperation. Northern Commands plan "Elevated Waters" omfattade minst fem dagar, tid som inte längre fanns, eftersom den diplomatiska processen redan fastlagt ett slutdatum för "eldupphör". Peretz fick stöd av sina generaler (rådgivare) att inte genomföra en markoperation, vilket gav honom alibi för sin ambivalens i beslutsfattningen. (Generalerna hade under tiden som kriget pågick blivit utbytta. Nu hade han endast de kvar som höll med honom tillsammans med några nya supportere) (Harel, 2011, ss. 189-190). De irrelevanta diskussionerna och övervägandena om politisk framtid i ledande skikt åsamkade civilbefolkningen och IDF stort lidande, eftersom beslut för operationens genomförande och "Endstate" med konflikten inte formulerades. Markoffensiven beordrades för sent, med för kort tid tilldelad för att genomföra operationen, och slutade med stora egna förluster utan att uppnå någon effekt. Insatsen betraktas av flera som en operativ katastrof.

3.4 Efter kriget

Hezbollahs ledare Nasrallah utropade sig och Hezbollah som segrare och ansåg sig ha skapat en ny ordning där Israels förmåga att försvara sig var degraderad. Det politiskt smarta utspelet att påstå att, om Hezbollah är kvar efter kriget har man segrat, gjorde det omöjligt för Israel att vinna. Olmert och Israels politiska ledning tillsammans med den högsta militära ledningen försökte, utan större framgång, formulera framgångsfaktorer, men när Winogradkommissionen lade fram sin rapport var kritiken ett fullbordat faktum (Issacharoff, 2008, ss. 244-250). Rapporten resulterade i en politisk räddningsaktion för att regeringen inte skulle falla. Förändringarna och reformen hamnade i stället inom IDF och högsta militära ledningen, som i princip byttes ut. General Gabi Ashkenazi, som CoS, fick därefter uppdraget att reformera IDF på två år (Jimmy Wales, 2011).

4 IDF reformering

4.1 Inledning

I början på 2007 utnämndes alltså General Gabi Ashkenazi till CoS för IDF, samtliga inblandade var införstådda med att hans första uppgift blev att reformera IDF med ett färdigt resultat inom två år.

IDF:s historia kan indelas på flera sätt, varav ett är att den tidiga fasen av IDF skapades av frihetskriget 1948 då Ben-Gurion av Haganah, Palmach och veteraner från de allierades sida under WWII skapade IDF. Denna period präglades av en militär kultur som byggde på folket som kombattanter, där den militära erfarenheten byggde på den träning som de nya rekryterna fick från dem som tidigare hade strids-erfarenhet. Officersutbildningen, om sådan fanns, hanterades genom urval på fältet. Alla officerare var i princip autodidakta (Shamir, ss. 82-90). Den senare delen av denna period, som av flera uppfattas som en egen del av IDF historia, präglades av ett medvetet doktrinarbete. Arbetet påminde dock mer om att skapa inriktningar än en fullständig doktrin. Doktrinarbetet försvårades av flera faktorer, där den "Zionistiska andans krigföring" var den mest besvärande. IDF hade fortfarande officerare på hög nivå som hävdade metoder från Haganah och Palmach (Kober, 2011), det vill säga folkets armé och dess sätt att föra strid. En doktrin (eller metoderna) kunde dock till sist sättas på pränt, vilande på fyra pelare;

1. Doktrinen skall vara flexibel och bygga på principer snarare än regler.
2. Ledningsprinciper (Command and Control) skall ge tillräckligt utrymme för underlydande att ta initiativ och vara kreativa.
3. Organisationen skall vara hierarkisk och bygga på en generalstabsfunktion.
4. Chefernas (Commanders) intellektuella kapacitet och föredömliga karaktär skall definiera en professionell officer.

På denna grund byggde IDF sin filosofi. Pansar och mekaniserade förband var det vapenslag som ansågs vara det som bäst kunde uppfylla kraven på det som nu kallas "uppdragstaktik" (Shamir, ss. 121-122).

Den andra perioden från 1973 och fram till 2006 präglades av LIC och COIN. Utbildningen, som styrdes av de konflikter som var aktuella för Israel och en kulturförändring och som successivt ändrade förhållningsätt till metoder att föra strid, ledde till att förmågan att genomföra en strid inom brigadens ram föll i glömska (Blanche, December 1996). Från "Andra Libanonkriget" och "första intifadan" och fram till "andra Libanonkriget" genomfördes i princip inga krigsförbandsövningar. Utbildningen av soldater var bara inriktad på LIC och IDF övervägde på grund av ekonomiska skäl att avkorta värnplikstiden med 30 procent. Doktrinarbetet präglades av metoder för genomförande av COIN och andra lågintensiva metoder.

Uppvaknandet efter "andra Libanonkriget" blev en början på den reform som Ashkenazi kallade "Back to Basic", vilket för honom betydde en doktrin vilande på de fyra pelarna. Det visar sig då reformen antar karaktär att den blir en israelisk lösning, där IDF försöker ta tillvara de bästa delarna ur västvärldens erfarenheter och transformera dem till sin egen situation.

Reformen får karaktärsdrag som gör att den är anpassad till de behov som kan förutses, byggd på underrättelser och en intellektuell process om vad framtiden, för Israel kan innebära. Kontra västvärldens utbildningar prioriterar IDF;

1. Den praktiska utbildningen framför den teoretiska på officershögskolorna.
2. Den civila kompetensen skall vara jämförbar med den militära, vilket innebär att universitetsstudier genomförs på den enskildes ansvar, men med viss tilldelad tid.

3. På de militära skolorna föredrar man lärare (utbildare) med striderfarenhet framför dem med teoretisk bakgrund.

I dessa prioriteringar finns en uppenbar fara. De som kommenderas till skolorna kanske inte är de mest lämpade för framtiden, eftersom man i ovanstående punkter inte prioriterar en akademisk bakgrund (Shamir, s. 123).

CoS Ashkenazi valde att lägga följande grunder för reformen;

- Återta det konventionella krigets kapaciteter inom IDF.
- Återta den manöverskicklighet som tidigare präglade IDF markförband.
- Intensifiera övningsprogrammet så att ineliggande soldater och reservister kan bilda dugliga förband.
- Reformera utbildningssystemet.
- Återinför och utbildar på manöverkrigföring och uppdragstaktik.

4.2 Transformeringsen

I en studie av doktriner, jämför man USA, GB och Israels orsakssammanhang för utformningen av en doktrin grundad på inställningen till krig och ofred. Man finner och konstaterar olika perspektiv för doktrinens betydelse, där Israel befinner sig i en tvingande situation. USA betraktar krig som "business as usual". GB betraktar det som en brittisk tävlingsmodell (aristokratisk) medan Israel befinner sig i ständig ofred och anser sig ha tvingande skäl att ha en doktrin som leder till en offensiv strategi, innefattande snabba strategiska beslut, som leder till en kraftfull och bestämd krigföring på flera fronter (Shamir, ss. 95-96).

IDF har under merparten av tiden sedan staten Israels bildande, med undantag under "andra intifadan", åtnjutit en naturlig integration i samhället och ett stort stöd bland befolkningen. IDF representerade viljan och fenomenet som gjorde att israeliska staten kunde vinna sin frihet 1948. IDF anses därför ha burit de värden som gjorde detta möjligt; disciplin, familjen som bas och konformitet. Under 1990-talet försvagades dessa värden i takt med att doktrininsikten inte längre byggde på "krig utan alternativ". I uppträdet märktes det genom att personalen föll för USA:s doktrin syn och dess värden. Teknik fick en ersättande roll i stället för kompletterande. Utbildning fick stå tillbaka för intryck från andra länders militärmakter. Irrelevanta viljor, styrda av enskilda befattningshavare inom IDF fick en effekt som förstärkte det felaktiga vägvalet. IDF har aldrig haft en perspektivplan eller långtidsplanering (med västerländska mått mätt), men har fört kunskap vidare genom tradition och krigserfarenhet och väldigt lite genom dokumentation. Det har dock inte saknats aktuella planer för närstående eller möjliga konflikter. "Andra Libanonkriget" visade emellertid att trots bra planer kunde man inte längre operera på arenan eller stridsfältet. Avgörande var också att IDF inte längre var riskbenäget (man fattade operativa beslut på beräknade förluster), vilket ledde till att civilbefolkningen blev lidande under hela krigets förlopp, eftersom IDF stod handfallna i väntan på avgörande beslut om en markoffensiv.

Att reformera det militära skolsystemet var en väsentlig del av Ashkenazis "Back to Basic". Manöverkrigföring skulle återimplementeras tillsammans med uppdrags-taktiken. Med detta följde en ny syn på belöningsystemet. Där praktisk kunskap tidigare varit allena rådande som karriärfaktor skulle nu den akademiska militära kunskapen även vara en faktor. Det inrättades nya militära skolformer från kaptens-nivå upp till eventuell befordran till överste.

Viktiga erfarenheter från "andra Libanonkriget" skulle implementeras i det militära skolsystemet. Underofficerskolor och grundläggande officersskolor, inte att förväxla med den civila kompetens som beskrivs under punkt 2 på föregående sida. IDF skulle bidra till att reformera krigsmakt/försvarsmakt till en enhetlig, med koncept och egenskaper som hanterade alla typer av motstånd, genom variationer av egen operationskonst. Personlig färdighet, praktisk och teoretisk, kunde inte ersättas med ny teknik. Överlägsenhet i kunskap och militär förmåga hade historiskt givet en fördel i kriget mot fientliga arabstater. Teknik kan underlätta, men aldrig ersätta människans förmåga till kreativt tänkande och omdöme.

IDF, under general Halutz (ur IAF, vilket är teknikfokuserat) som CoS, anammade de amerikanska doktrinerna "Shock and Awe" (doktrin om snabb dominans genom överlägsen kraft skriven av Harlan K. Ullman och James P. Wade) och EBO (effektbaserad operation som USA genomförde under Gulfkriget) utan att egentligen se skillnaderna mellan en stormakt och liten stat i kapacitet eller strategiska mål. General Ashkenazi fokuserade sitt doktrintänkande runt de personella kvaliteterna för att balansera teknikfokuseringen (Shamir, ss. 177-187).

4.3 "Lessons Learned" från andra Libanonkriget ur IDF:s eget perspektiv

Överste Meir Finkel, Chef Doktrin och Perceptionsenheten, presenterade under ett samtal den 11 maj 2011 på Qiriya (IDF Högkvarter), vilka slutsatser IDF dragit av "andra Libanonkriget", där motståndaren Hezbollah representerade en fiende som var irreguljär, subversiv, asymmetrisk, urban, med tunnelbaserad infrastruktur i så kallade "Nature Reserves" och möjligen ytterligare någon benämning som definierar icke storkrig (krig mellan stater).

Följande avsnitt presenterar åtgärder och inriktning som IDF fann nödvändiga för att i framtiden möta hoten från motståndare som Hezbollah representerar.

Inledningsvis presenteras åtgärderna i en lista omfattande tio huvudområden.

Först på listan är infanteriets avgörande förmåga i urban miljö, där reformen skall leda till en ökad förmåga att manövrera. Att uppdatera uppdragsmanualen, utveckla taktik, teknik och manualer för att använda ny materiel, utveckla och köpa ny utrustning för specialuppdrag samt öka kvalitet och kvantitet på utbildning var koncept som prioriterades.

På andra plats i listan kom utvecklingen av brigadstab och brigadstruktur, omfattande processer, personal och utbildning, för att kunna operera inom samtliga spektrum av krigsscenario. Kapaciteten att leda över lång tid (veckor, månader), inte-

grering av underrättelsetjänsten, att hantera civila i en krigszon och att hantera realtidsinformation i brigadstaben samtidigt som C4I implementeras i hela IDF, är väsentliga utvecklingsområden.

Nummer tre på listan är utvecklingen av underrättelsepotentialen på brigadnivå. Genom att utveckla underrättelseenheter i brigadstaben, öka kapaciteten att insamla information, utbilda underrättelseofficerarna att hantera realtidsinformation i urban miljö, modifiera processer så de är anpassade till miljön, och förbättra förhörsteknik av tillfångatagna motståndare skall brigadstaben uppnå underrättelseöverläge.

Fjärde punkt på listan är utvecklingen av strid i urban miljö. Uppträdande i kompani i sammansatta stridsgrupper med rätt kompetenser, byggande av fler urbana övningsplatser, forska i stridteknik avseende tunnelstrid, minska förluster genom "Friendly Fire (FF)" och öka precisionen vid insättande av "Close Air Support (CAS)" skall öka IDF förmåga i urban miljö.

Femte punkten på listan rör civila i en krigszon. Det är mer en insikt än en vetenskapligt bevisad erfarenhet att IDF måste ha en förmåga att hantera problemet med civila inom aktuell stridzon, både på brigad- och bataljonsnivå. Därmed följer behovet av att utveckla doktriner och skapa övningsinfrastrukturer där man kan träna den förmågan.

Punkt sex formulerar frågan att skilja på baskunskap och operationskonst. Om baskunskapen prioriteras och övas så att den är en naturlig kunskap för alla i truppföringen i strid, skall operationskonsten utvecklas genom krigsspel och övning. Genom att utöka utbildningstiden generellt anser IDF målet som uppfyllt.

Sjunde punkten behandlar defensiva operationer mot en irreguljär motståndare. Utveckling av taktiska enheters förmåga i urban miljö, att utbilda mer på soldatnivå, att öka antalet övningar samt att utveckla den fortifikatoriska kapaciteten, materiel och kunskapen skall uppfylla målen.

Åttonde punkten behandlar kunskapsutveckling och ökad egen förmåga under strid. En integrering av "Operational Knowledge Management(OPKM)" (Guilio Valente A. R., 2008) i brigad- och divisionsstaber, utökad utbildning i OPKM och utveckling av metoder för att öva organisationsutveckling förväntas ge tillräcklig förmåga.

Punkt nio behandlar "Friendly Fire". Genom att öva situationer där egen trupp befinner sig i farligt område tvingas befälen att fokusera på att identifiera faran för egen trupp och ibland avstå från eldgivning trots övertygelse om god verkan mot fienden. En utökad realtidsuppfattning, utvecklad teknik att lära från övning och teknikutveckling skall minska riskerna för beskjutning av egen trupp.

Tionde och sista punkten i listan rör Högkvarterets (IDF HQ) ledning under strid med fokus på markstridkrafterna. HKV skall konsolideras under pågående ofred. Man avser skapa ett center (skola) för "Lessons Learned" och försäkra ett stöd för dem som oavsiktligt skadat egen trupp genom att beordra eldgivning (Finkel, 2011).

5 "Cast Lead" resultatet av reformen inom IDF

Anfallet mot Hamas på Gazaremsan påbörjades den 27 december 2008. Det var cirka två år efter att Ashkenazi tillträtt som CoS för IDF. Det var under denna operation som IDF skulle visa Israel och omvärlden att reformen var genomförd med tillfredställande resultat. Anfallet var resultatet av en eskalering mellan Israel och Hamas och ett svar på den raketbeskjutning som södra Israel utsatts för från Hamas. Det föll sig likväl så att konflikten bröt ut efter att den tid som var avsatt för att reformera IDF efter "andra Libanonkriget" lidit mot sitt slut. Om tiden inföll lämpligt för IDF eller inte är en spekulering.

Anfallet inleddes traditionellt med ett kort intensivt förbekämpningsskede från luften följt av ett brigadanfall på marken. Luftmakten fick en traditionell roll där bekämpning av strategiska mål var prioriterade, trots att området är så litet att det egentligen bara kan omfatta taktiska, möjligen operativa mål. Hamas var väl förberedda och varje tänkbar infallsport var preparerad med tunnlar, "Improvised Explosive Device" (IED) och försåtminering. Operationen var dock väl planerad, förberedd och övad av IDF med "Lessons Learned" från "andra Libanonkriget" som grund. Ledningen (Command and Control) hade givet ramar för att uppdragstaktiken skulle kunna tillämpas naturligt och uppmuntra de underlydande officerarnas självständiga handlande.

CoS och GHQ gav tidigt mandat åt "Southern Command" att autonomt driva operationen och erhålla allt stöd som kunde begäras av GHQ. Ansvaret var tydligt fördelat och synkroniserat, baserat på ömsesidig respekt från de båda ledande generalerna.

Manöverbrigaden anföll i traditionell formering med ordinarie materiel kompletterat med utrustning och materiel som var operationsspecifik. Avdelat var exempelvis "Unmanned Aerial Vehicle" (UAV) och "Close Air Support" (CAS), med både helikopter och flyg och den delegerade ledningen gjorde att brigadchef och bataljonschefer kunde utöva sin ledning med initiativ och kreativitet. I denna roll fick flyget uppgifter bundna direkt till markoffensiven och verkade då mer som en del av den indirekta precisionsselden. Den taktiska ledningen var förstärkt genom att de mest erfarna officerarna hade ställts till förfogande och kunde leda de taktiska förbanden, samtidigt som samtliga fyra brigadchefer i förbandet, bredvid sina trupper, utövade ett direkt ledarskap. Detta var en viktig erfarenhet från "andra Libanonkriget" då man hade en övertro på tekniken. Brigadcheferna satt då i HQ bakom en dator, samtidigt som deras soldater stred på fältet (plasmakultur). "Cast Lead" var en militär framgång. Israel och IDF hade tagit sig ur det amerikanska doktrinarvet där en övertro på luftmakt hade lett till att marktrupperna blivit eftersatta och därmed inte varit rätt övade i rätt organisation.

Israel hade under en lång period glömt bort att en doktrin måste vara levande, anpassad till den situation man befinner sig i och baserad på den kultur som landet representerar (Shamir, ss. 154-156).

Viktiga erfarenheter inför "Cast Lead" gjorde att IDF genomförde omfattande övningar på eget territorium (Galilén) för att uppleva terräng och miljö liknande den i

Gaza. Man byggde en övningsbas där övningstrupp uppträdde irreguljärt med utvecklade gerillametoder. Därutöver bildades och utvecklades kurser för divisions- och brigadstaber. Övningsprogrammet hade reformerats med följden att övningstiden fördubblades, reservisternas förbandsmassa ökade med 50 procent, övningarna i divisionsstorlek med sammansatta förband genomfördes i alla typer av terräng och miljöer, integrerat med stöd av UAV och CAS (Finkel, 2011).

6 Utveckling

Resonemanget inriktas mot att i en logisk följd presentera tankar runt begreppen ”reguljär krigföring” kontra ”irreguljär krigföring” med fokus på vad de syftar till och vilken operativ grund de vilar på.

Som en följd av Resonemanget kommer ”doktriner” att diskuteras för att möjligen förstå ur vilka tankar ”reguljär krigföring” förklaras.

Ur Resonemanget runt doktriner följer reformerande åtgärder i form av ”förmågeutveckling” som appliceras på beskrivna exempel i rapporten, andra Libanonkriget.

Utfallet av andra Libanonkriget gav vid hand att IDF skulle reformeras utifrån de resultat som den utvecklade doktrinen visade på. Inom tidsfristen två år, som var avsatt för reformen, genomfördes ”Cast Lead” och resultatet av reformen kunde utvärderas. Vilka funderingar kan man då ha utifrån den senare operationen med koppling till den reform IDF genomgått mellan år 2007 och år 2009?

6.1 Reguljär krigföring, en framgång eller förlegat begrepp?

Om och när ett nytt krig utbryter kommer det inte att likna något som vi sett förut och utvecklingen blir annorlunda. Reguljära stridkrafter kommer att använda sin överlägsenhet inom underrättelser och flyg som svar på de irreguljäras lokala och infrastrukturella överlägsenhet. Det är inte någon stor mening att fortsatt öva mot en lågintensiv konfliktnivå (LIC), då alla framtida konflikter hamnar på minst en medelintensiv konfliktnivå (MIC). I framtiden kommer det att utvecklas en situation där avskräckning blir en tungt vägande faktor på både den reguljära och den irreguljära sidan. Förklaringen ligger i förmågan hos de irreguljära ”Non-Governmental Organizations” (NGO) att anskaffa missiler, raketer och robotar från terrororganisationer och från stater som stödjer deras sak. Räckvidden på dessa vapen är så omfattande att inget land kan skydda sin civilbefolkning. Välorganiserade NGO (terrororganisationer) som Hezbollah har därmed motsvarande en stats krigsmakt, utan att behöva ta det demokratiska ansvaret. Demokratiska stater med reguljära försvarsmakter har därför behov av och kan förväntas, eller bör, utveckla ett bättre skydd mot missiler (Harel, 2011). Israel visar på ett exempel där det nya hotet inte var kommunicerat med civilbefolkningen. Under tidigare konflikter har IDF lyckats reducera skadorna på egna territoriet och den egna befolkningen genom att följa doktrinen med ”Preemptive Strikes” mot strategiska mål, att tidigt gå in på motståndarens territorium och följa sina operativa principer för att nå framgång. Den strategin eller sättet att operera var inte möjligt mot en fiende som Hezbollah i södra Libanon.

Det är troligt att begreppen "reguljär krigföring" och "irreguljär krigföring" inte längre är relevanta för en framtida utveckling av försvarsmakter (Armed Forces). De motståndare eller *Rivaler* som man kan förväntas möta på det framtida slagfältet har en avsevärt mer komplicerad natur och struktur än tidigare motståndare. *Rival* är ett nytt existentiellt och filosofiskt sätt att framställa och betrakta en opponent i en konflikt som har sin grund i att man inte uppfattar fienden som en solitär utan en helhet som avser förändra alla existentiella villkor enligt sina egna värderingar. De värden man kämpar om och för är en förutsättning för den egna kulturens överlevnad. *Rivalens* förmåga omfattar eller innehar kapaciteter som sträcker sig från "Low Intensity Conflicts (LIC)" via "Medium Intensity Conflicts (MIC)" till "High Intensity Conflicts (HIC)". Att då sätta ramverk på de egna möjligheterna att uppträda skulle ge motståndaren en fördel att välja taktik och variationer inom konflikt-nivåerna. IDF fokuserade i sin reformering på de kunskaper som man fick genom att grundligt genomarbeta sin doktrin, eller tydligare ange sina principer för operationer. Sammanslaget bildar de en, eller kan betraktas som en, fragmenterad doktrin. Under arbetet framgick allt tydligare att man måste fokusera på sina egna kapaciteter och förmågor. IDF delade in krigsbegreppet i tre nivåer som översatt motsvarar "krig", "fullskaligt krig" och "totalt krig". För att börja från högsta konflikt-nivå så innebär "totalt krig" användande av "Weapons of Mass Destruction (WMD)". "Fullskaligt krig" ett användande av alla samhällets resurser som finns att tillgå och "krig" en konflikt där förmågorna anpassas och sätts samman för att slå sin motståndare.

Den framstående forskaren inom terrorism, Dr Baoz Ganor, talar om "Warfare Evolution". Han menar att den enda symmetri man kan tala om i framtiden är att den är två (eller flera) arméer som står mot varandra. Alla andra former är asymmetriska. En asymmetrisk funktion har avsikten att slå mot viljan till motstånd. Den är konceptuell och kan utkämpas i flera dimensioner förutom slagfältet, exempelvis i media. Att verka mot legitimiteten sker genom domstolar och i internationella tribunaler. Det är ett effektivt sätt att pacificera din "rival". Sammantaget bildas en "Multidimensional Conflict", som en försvarsmakt i en demokratisk stat med reguljära förband har att förhålla sig till. En rival som Hezbollah kan eftersträva att bryta legitimiteten mellan, som i detta exempel, IDF och den egna befolkningen och därigenom demoralisera såväl samhälle som försvarsmakt och på detta sätt också reducera försvarsviljan. Proportionalitetsbegreppet vid våldsanvändning mellan en asymmetrisk "Non-Governmental Organization (NGO)" och en demokratisk stat är svårt att använda då det ofta utsätts för subjektiva tolkningar. Normalt kan omvärlden kontrollera användandet av våld från en demokratisk stat, medan det kan utnyttjas som ett vapen i media av en NGO, där man kan skapa egna sanningar.

Det är möjligt att det inte kommer att förekomma slagfält i framtiden utan konflikterna utkämpas bland befolkningen. Oavsett om det är urban miljö eller lantlig miljö kommer striden att föras med hänsyn till lokalbefolkningen. I ett konfliktområde med djupa religiös social struktur är det näst intill omöjligt att särskilja en kombattant från en lokalbefolkning då de ofta uppträder i båda dessa eller flera roller. Begreppen "reguljär krigföring" och "irreguljär krigföring" förefaller i beskrivna scenarion som mindre värdefulla. Doktrinutvecklingen framstår mer som en väsentlig

faktor för att kunna uppnå avsedd verkan med sina resurser oavsett vilken konflikt-nivå motståndaren (rivalen) avser uppträda inom.

6.2 Doktriner

I samtal med Mj Fayutkin, som är doktrinofficer på J3 i IDF HQ sedan åtta år, framkom att hans erfarenheter efter studier av Tysklands och USA:s doktriner är att man måste förstå att utvecklingen av koncept och varianter av krigföring måste bygga på en doktrin som är utformad för den kultur som den egna FM skall försvara och leva upp till. Doktrinarbetet skall baseras på både teori och praktiska erfarenheter. Teori kan hämtas från västerländska militära skrifter (1000-årig militär visdom). Här bland USA, UK, Tyskland, Frankrike och Ryssland. Sökandet efter universella erfarenheter är viktigt och att aktivt läsa intressanta skrifter för att hitta lärdomar genom att titta utanför Israel, är väsentlig för doktrinutvecklingen i Israel. De praktiska erfarenheterna hämtas från egna genomförda krig och signifikanta (dock inte för små) operationer. Här använder man erfarenheter från befälhavare (intervjuer) som varit med i insatser och funnit egna koncept (dessa personer är primärkällor).

Doktrinen behövs för att kunna skapa en teoretisk bas när man bygger upp och formar sin försvarsmakt. En doktrin kan (Israeliskt exempel) bestå av åtta delar, där varje del är gemensam med J-strukturen. I doktrinen tillämpas en allomfattande strategisk och operativ ideologi där det militära instrumentet är ett av flera (Fayutkin, 2011). Fayutkin pekar här på en vilja till struktur, som dock verkar få underordna sig den övergripande målsättningen att åstadkomma en tillräcklig samling ”operativa principer” som inordnas de strategiska möjligheterna att vara sin motståndare överlägsen i tiden, rummet och metoden. Det är lätt att förstå varför man inom doktrinskapandet söker strukturer för att inordna ”operativa principer”. Med den mängd hotbilder som Israel står inför och måste hantera, krävs det kunskap inom en stor mängd variabler i de strategiska metoderna man valt för att genomföra en operation, detta eftersom IDF betraktar varje operation som unik.

Personlig erfarenhet anses nödvändigt för de som arbetar med doktrinen och som därmed för med sig kunskap från sina praktiska erfarenheter. Inläsning av teoretisk litteratur liksom kunskap i stabsarbete och skrivandet av stabsprodukter, är viktigt för att doktrinen skall kunna skrivas med ”en penna”. Systematiskt arbete är avgörande. En lång litteraturlista med doktrinlitteratur för kunskapsbyggande, förståelse för dynamiken i arbetet samt problemlösning, för att få fram relevans i arbetet, är avgörande för att det som skrivs skall bli bra. Doktrinen skall förstås och inte vara lärobok. Därför får den inte vara för omfattande (helst skriven på A5 för benfickan). Doktrinen är inte dogmatisk eller paradigmatiske. Den bör betraktas utifrån ett perspektiv utan förutsättningar eller tidigare mentala låsningar. Basprinciper skall användas som en referensram för att stödja beslutsfattande och vara en intellektuell handlingsram som uppmuntrar till aktivt handlande. Vanlig kritik mot doktriner är att de kan bli ”Copy Paste” från andra doktriner utan att anpassas till den egna situationen och att de är ett påtvingande verktyg ”Top Down”, eller saknar all påverkan underifrån. Därför är den kritiska diskussionen en viktig del i doktrinarbetet och användningen av doktrinen. En pågående diskussion om doktrinens relevans är viktig för att kunna förändra doktrinen efter hand och därmed bevisligen vara öppen

för kritik över tiden. Det bör alltså pågå en ständig kritisk diskussion om doktrinutveckling. Eklektisk metod används för att kunna pröva idéer och koncept i egen miljö, därefter diskuteras de kritiskt och kan sedan antas eller förkastas. En del av koncepten prövas i laboratorier. Vissa prövas under fältmässiga former. Att pröva en doktrins relevans under fältmässiga former, utan att genomföra en vetenskaplig undersökning först, är en viktig del av doktrinarbetet, som ger de direkta erfarenheterna från personal som deltagit i verkliga operationer. Kopplingen mellan teori och praktik måste ständigt finnas, ända ner till de vapenslag där den praktiska erfarenheten finns. Det måste också finnas en koppling mellan officersutbildningen, där den enskilda doktrinutvecklingen och förändringar i doktrinen direkt används i utbildningen. Generalstabens högkvarter är ”Case Study”, dvs. man prövar sig själv i nya beskrivningar av doktrinen vad avser stabens agerande.

Att kombinera ”Lessons Learned” med teoriutveckling är en avgörande framgångsfaktor. Doktrinen prövas av försvarsgrenarna inom särskilda enheter både i förbandsövningar och i skarpa insatser. Metoden bör genomföras på alla nivåer, men stöter normalt på en del motstånd på den politiska, strategiska nivån. En anledning till att erfarenhetsinläring fungerar mindre bra på en politisk nivå kan vara att ledningen byts ut både efter val och även under mandatperioder. Det torde dock inte vara hela sanningen. Som tidigare beskrivits är ofred politiskt aktuellt just under ofred, men minskar i betydelse för det politiska livet då fred eller ”icke konflikt” råder. För en militär organisation, med IDF som exempel, är en konfliktlös tid endast ett uppehåll mellan krig. Intresset för en utveckling av doktriner och operationsplanering är inte lika relevant för en politiker som till vardags skall tillfredsställa väljarnas behov och krav. I händelse av ofred har den militära ledningen ett ansvar att utbilda den politiska ledningen till en nivå av förståelse där den kan bidra till att en operation genomförs, aldrig leda en sådan. ”The Kitchen Cabinet”, bestående av en samling politiska personer och generaler (även före detta, som rådgivare) är ett koncept som framstår som inte helt okomplicerat.

”No doctrine is better than a bad doctrine”, menar Fayutkin och sätter därmed en kvalitetsstämpel på doktrinutvecklingen. Minimalistiskt skrivande förordas, skriv klart och koncentrerat. Kan du inte beskriva något klart och tydligt så skriv det inte (Fayutkin, 2011). Dessa visdomsord är av största vikt för alla som har till uppgift att delta i en doktrinutveckling. Försvarsmaktsledningen har ett ansvar att skapa förutsättningar för en doktrinutveckling som inte endast leder till ett dokument, bara för att det är bestämt att ett dokument skall föreligga. Kvalité, eftertänksamhet, utbildning, erfarenhet och så vidare är ledord som bör övervägas i en doktrinprocess samtidigt som insikten att det är ett levande dokument ger vid handen att arbetet är ett ständigt pågående sådant och inte har något slutdatum.

6.3 Andra Libanonkriget

I samtal med LTC Reuben Ben Shalom, kursansvarig på IDF/NDC (tidigare stab medlem i 91 Div. under 2006) framkom följande. Han påstod att trots att IDF genomgått en reform med tydliga mål är organisationens förmågor vida spridda på grund av den breda skalan av motståndare, som har otydliga eller varierande kapaciteter. Det är dock väsentligt att den egna inriktningen inte anpassas till en mot-

ståndare utan bygger på egna kapaciteter med variationer för olika nivåer av konflikt. IDF föredrar att, i sin nya organisation, kalla sin motståndare för en ”*Rival*” (se s. 19) eftersom man som regel utmanar varandra om värden (emotionella, territoriella eller materiella, som ger en filosofisk dimension till begreppet). Med rivaler som Hezbollah bör man inte definiera sin modell av krigföring eftersom det är en NGO med stridkapacitet och organisation som om den vore en stat. Att med tydliga etiketter dela in sätten att operera leder till ett stelt uppträdande i såväl ledning, planering som genomförande. Man bör skapa en ”*Game Theory*”, där tiden är en tyngdpunkt, fokusera på kapaciteter (Shalom, 2011).

I efterspelet av andra Libanonkriget diskuteras flygoffensivens betydelse, den utblivna markoffensiven och ambivalensen i ledningen av kriget. De flesta var dock överens om att flygoffensiven i sig var effektiv och inte missriktad. Hade den kombinerats med rätt avvägda stridskrafter i en planerad operation, hade den varit tillräcklig eftersom den hade tillräcklig kraft mot avgörande strategiska mål. Winogradkommissionen bidrog med ett rikt underlag för att kunna utvärdera resultatet av konflikten. Det är en vanlig åsikt att en markoffensiv var en grundförutsättning för framgång (Lambeth, 2011). Den insikten fanns inte lika tydligt uttalad då kriget började. En initial målsättning var att upprätthålla ”*Deterrence*” som en av de väsentligaste delarna av doktrinen. General Halutz, IAF, menade att man kan nå ett tidigt avgörande genom att tvinga Hezbollah's ledning på knä genom utnyttjande av en luftoperation. (Lambeth, 2011, s. 279). Halutz hade genom att se USA:s framgångar (militärt) i Irak tillägnat sig motsvarande doktrin (Effect Based Operations, EBO) utan att göra vidare jämförelser mellan länderna och förutsättningarna. I sin övertygelse om den egna personens högstående egenskaper fann han det inte nödvändigt att anpassa doktrinkoncepter ner till en taktisk nivå. Det saknades alltså ett taktiskt koncept, eftersom Halutz ansåg luftoperativa resurser vara just operativa.

IDF avsaknad av en genomförbar taktik gav Hezbollah stora fördelar eftersom man indelat sina enheter i taktiska element om små grupper med vertikal ledning och horisontell isolering. I en miljö som denna förefaller det inte möjligt att med flygande operativa enheter slå ut alla de raket-, robot- och granatkastarenheter som var uppbyggda i en komplicerad dold infrastruktur.

Premiärminister Shimon Peres svarade på frågan om man inte var ”too dependent on air power” att ”No. We used air power and ground power for different reasons. We used air power to bomb the headquarters of Hezbollah....Now we are using ground forces because they hide weapons in private homes and villages.” (Lambeth, 2011, s. 291). Shimon Peres svar sammanfattar i stort den politiska ledningens uppfattning om hur kriget skulle fortlöpa och hur det i verkligheten blev. En misräkning. Ett operativt och strategiskt misstag, där kalkylen var ett kort intensivt luftkrig med Hezbollah's ledning på knä. Resultatet blev ett utdraget krig, som krävde en markoffensiv som aldrig blev av. Den roll luftmakten spelade var dock inte missriktad, det saknades en operativ plan, med ett politiskt ”end state”.

Utgången av konflikten ger vid handen erfarenheter som kan eller borde beaktas av de flesta västerländska försvarsmakterna. Som militär operation hade den kunnat leda till ett annat resultat, om IDF nuvarande metoder med erfarenhetsgenomgångar och förändringsbenägenhet funnits med som koncept. Med det läge som rådde i

förhållandet mellan den politiska ledningen och en övermodig militär ledning har man kanske anledning att vara nöjd med utgången av konflikten. Det kunde sannolikt bara blivit värre. Samtliga inblandade i den strategiska ledningen var överens om att en markoffensiv inte var önskvärd. De två tungt vägande anledningarna var följande. Politiskt tålde regeringen inte några stora förluster. Det fanns inte politiskt förtroende bland väljarna för stora numerärer av döda och sårade. Markförbanden var inte tillräckligt dugliga. Ett successivt förfall av reguljära förband, organisation och övning hade genomsyrat IDF ända sedan första intifadan, då "Counter-Insurgency" (COIN), "Insurgency" och polisiära insatser varit styrande för både utbildning och materiellanskaffning. Ytterligare en bidragande orsak var att Israel inte ansåg sig kunna klara en eventuell mediastorm och kritik från det internationella samfundet om man använde mycket våld och återigen ockuperade södra Libanon (Lambeth, 2011, ss. 292-298). Man satte därför upp modesta mål som på taktisk nivå snarare var mer förvillade än till stöd.

6.4 Förmågeutveckling

Operativa principer beskriver Fayutkin som "Doctrinal Notes" och dessa skall ange en riktning för vad som skall åstadkommas ("Main Approach") för att bygga upp processen i skapandet av en operation.

Fayutkin återknyter här till svårigheten att utveckla hela operativa principer som inte är fristående, utan ingående i hela koncept,. En av tankarna med operativa principer torde vara att man skall kunna sätta samman de förmågor man utvecklat för att uppnå den överlägsenhet som krävs för att påtvinga motståndaren sin vilja. För att inte hamna i en situation där antalet förmågor blir oöverskådligt och enandet av dem i operativa principer blir näst intill omöjligt eftersom de framstår som fristående, krävs en organisation som alla inom den militära organisationen kan känna igen och vara trygga i. IDF valde under Ashenazi som CoS (Chief of Staff, som motsvarar vår ÖB) att organisera sig hierarkiskt i brigadstruktur. Man övade därför valda förmågor ingående i utvecklade operativa principer inom brigad- och bataljonsförband. Utvecklingen av förmågorna och eventuella förändringar framkom som erfarenhet under den ständigt pågående övningen som blev ett verktyg för IDF:s reform under 2007 och 2008. Utvecklade förmågor och övningsmönster är naturligtvis hemliga eftersom de är av vital vikt för framgång och då man i ofred väljer operativ princip på de underrättelser som man har om rivalen (motståndaren).

6.5 Reformeringen

Generalmajor Geshen Cohen, chef för Israels "National Defence Collage"(NDC), pekar på vikten av det fria ordet, olikheters betydelse och att var och en är sin egen åsikt trogen. Hierarkier är en väsentlig fråga eftersom organisationen bör omfatta en tydlig sådan. Samtidigt bör taktisk ledningen inte utövas i en hierarkisk ordning. Manöverkrigföring med uppdragstaktik är att föredra, dock med tydliga hierarkiska och organisatoriska omgivningar så att varje soldat och officer kan känna igen sig i en trygg omgivning. Absolut auktoritet kan leda till misstag. Det är viktigt för en chef att pröva sig själv med synpunkter från andra. Framgång kan ligga i att skapa en process som leder till samma resultat före operationen som den som genomförs efter operationen (HaCohen, 2011).

Det är svårt att utveckla och samtidigt använda sina försvarsstyrkor. Det är en process som doktrinen skall stödja. Med det uttalandet vill Cohen ge uttryck för att trots att reformen är nödvändig så måste samtliga säkerhetskritiska operationer lösas över tiden. Terroråderna, raketbeskjutningen, självmordsbombarna, vapensmugglingen m.m. upphör inte utan måste hanteras. De uppdrag som kan hänföras till lågnivå - eller mellannivåkonflikter ingår inte som en del av reformen. Det är uppdrag som kräver omorganisation, där specialförband särskilt utbildade för dessa uppdrag får genomföra dem medan huvuddelen av utbildningen inriktas på reformen mot brigadstruktur. Det innebär, eller innebär, en stor omställning eftersom alla tidigare utbildades mot samma hot med ungefär samma kompetens.

Specialförbanden med polisära uppgifter har nästan lämnats därhän i beskrivningar av reformen. Det kan bero på känsligheten i uppdragen man genomför eller att specialförbanden nu genomför det hela IDF hade som huvuduppgift tidigare och därmed är uppgifterna redan väl dokumenterat och inövade.

Reformen återskapade manöverkrigföring och uppdragstaktik. Betrodda värden anpassades till nya miljöer. Mekaniseringen var en viktig del, där anpassningen till nya operativa principer inom krigföring var minst lika viktig. Man kan betrakta dessa som grundstenar i förändringen, men den mentala förändringen var kanske den som bidrog mest till att det var möjligt att genomföra en så omfattande reform på så kort tid. IDF byggde nya skolor för värnpliktiga och underofficerare samt gjorde om utbildningen från lägsta nivå till högsta. Återskapandet av en identitet, en gemensam försvarsvilja och synen på IDF som landets försvarare var förutsättningar för att få gehör för reformen. I en försvarsbudget som egentligen inte tålde mer påfrestningar gjordes omprioriteringar från dyra inköp till utbildning med tillräckligt avancerad materiel. En fråga som möjligen är relevant är följande. Krävs det alltid ett avsevärt offer för att man skall lära sig dra erfarenheter av en konflikt som leder till förändring? I Israels fall var det tydligt att så var fallet. Är det likadant med övriga och västvärldens militära försvar? IDF genomförde "Cast Lead" cirka två år efter andra Libanonkriget slut. Det var den tid som Ashkenazi hade till sitt förfogande att reformera IDF. Här sattes de inövade operativa och taktiska principer på prov som man tagit fram och övat på under två år.

6.6 Cast Lead

En reflektion utifrån diskussionen med Amos Harel på Svenska ambassaden i Tel Aviv, är att den modell av krigföring som redovisades som resultatet av reformen under "Cast Lead" i princip är svaret på vad IDF hade som avsikt att åstadkomma med reformen. En militär framgång med reguljära stridskrafter. Reguljära metoder leder dock ofrånkomligt till kritik från det internationella samfundet och NGO, eftersom motståndaren uppträder irreguljärt och asymmetriskt i en urban miljö, där civila offer är ofrånkomligt. Därmed uppkommer alltid en diskussion om vad som kan anses som proportionerligt vad avser skadorna under den operativa insatsen. (Harel, 2011).

Förmodligen tillförde kriget i Gaza ytterligare dimensioner i utvecklingen av IDF. Hamas är inte att betrakta som en likvärdig organisation som Hezbollah vad avser militär kapacitet. Organisation, utbildning, disciplin, ledning, materiel, ideologi

m.m. är inte lika utvecklat. Hamas har dock med hjälp av rådgivare och instruktörer utvecklats och kan inte längre betraktas som en hop missnöjda terrorister. Hamas har egna koncept som bygger på de förutsättningar som finns, där geografien och demografien är viktiga komponenter. Hamas har en mer välutvecklad teknik och taktik vad avser de asymmetriska inslagen i irreguljär krigföring än Hezbollah, som är organiserade i en iransk förbandsstruktur. IDF möttes vid intåget i Gaza av taktiska stridsmetoder typiska för Hamas bestående av bland annat en mängd försättsmineringar, "Explosive Ordnance Disposal (EOD)" och "Improvised Explosive Device Disposal (IEDD)". Smygskyttar, omärkta Hamaskombattanter med dolda vapen mitt ibland befolkningsgrupper, mänskliga sköldar (både frivilliga och tvingade), stridande Hamasmedlemmar organiserade i förband är andra exempel på Hamas taktik. Hotet från civilbefolkningen som frivilligt befann sig i stridszonen för att skydda Hamas stridande grupper och vilseleda IDF styrkor förekom ständigt.

IDF hade genomfört operationen med små egna förluster, de flesta genom "Friendly Fire (FF)". Den politiska, slutliga målsättningen med operationen är dold i dimma, men den militära delen kan betraktas som en framgång. IDF återskapade respekt för "Deterrence" i sin doktrin. Kanske var detta det politiska målet? IDF konstaterade att det finns operativa koncept mot en irreguljär motståndare och IDF kan nu fortsatt utveckla sina operativa förmågor i en mångfacetterad skala för att kunna sätt ihop dem i reguljära förband. IDF vann framför allt kunskap.

Förutom krigens erfarenheter och "After Action Review" är kommissionerna, som bildas efter varje krig, viktiga eftersom de ger en öppenhet i skrivandet av doktrinen.

Konceptet med blandad politisk ledning och militär ledning (Kitchen Cabinet) kan ifrågasättas vad avser operativ och strategisk ledning i ofred. Den politiska ledningen har visat sig vara den som är minst förändringsbenägen vad avser reformen efter andra Libanonkriget.

Inom israelisk försvarsplanering använder man sig av flera dimensioner för att fånga upp och penetrera problem- eller utvecklingsområden. Det råder enighet om en del storheter inom IDF, men det ges också utrymme för förslag och nya infallsvinklar. I Israel finns en militär bakgrund hos merparten av befolkningen, vilket också visar sig i samhället. Landet är rikt på institut som forskar inom ofredsrelaterade ämnen och som i regel har en relation till IDF. Nedan beskrivs exempel på faktorer (punktsatser) som kan beaktas i en inledande fas av planering. Därpå följer (numrerat) områden som kan leda till operativa principer.

6.7 Exempel på operativa tankar inom försvarsplaneringen

- Reguljära stridkrafter måste använda sin överlägsenhet inom de områden dessa kan skapa, exempelvis flyg och underrättelseväsende. (Harel, 2011).
- Bygg kapaciteter i stället för att fokusera på en fiende.
- I doktrinuppbyggnader ingår som operativa koncept att det skall förberedas målkataloger (flyganfall och indirekt eld, även för markförband) för varje presumtiv motståndare.

- Operativa planer skall skrivas för varje enskilt scenario, inte generella, eftersom alla operationer är unika (det ligger dessutom ett värde i att skapa dessa då kunskapsuppbyggnaden ständigt skall utvecklas).
- Tiden är en avgörande faktor De som befinner sig på plats och är integrerade i samhället vinner alltid en i tiden utsträckt konflikt. Närvaro kostar då man har ett avstånd till den geografiska platsen där striden förs (politiskt, ekonomiskt och socialt).
- Den första operationen, eller taktiska manövern, bör alltid söka reda på "Rivalens" kapacitet, infrastruktur och eventuella reaktion på ett genomfört anfall (HaCohen, 2011). Man kan då utröna om de underrättelser som föreligger är korrekta eller om ett omtag i den operativa planeringen är nödvändig.
- En doktrin skall alltid beskriva nya dilemman kopplat till den dynamiska utvecklingen av operationsmiljön. Det är ett problem att använda gamla koncept och begrepp på nya konflikter. Vår förståelse för konflikter måste uttryckas i doktrinen. Fyra utmaningar i den nya miljön kan beskrivas som operativa utvecklingsfaktorer inom Israels försvarsplanering:

1/ Underrättelser: Förr var den viktigaste frågan – Var är fienden? I dag är frågan i stället – Vem är fienden? Detta både för att kunna bekämpa motståndaren och undvika "Collaterall Damage. "Real time Intel" – underrättelser som kommer i sådan tid att operativa handlingar för att bemöta hotet kan utföras, oavsett tidslängd, sekunder eller timmar. Information skall gå att respondera på. En kombination av underrättelsesystem för att minimera tiden och tillgängligheten på underrättelseinformation på låg nivå där man vet vad som är viktigt för stridens förande. Vikten av knytningen mellan operation och underrättelser för att minimera processer och tid kommer att vara avgörande.

2/ Politisk och militär kontakt är oerhört viktig, att politikerna och militärerna förstår varandra och att de kan ha inverkan på varandra. Det är en extremt svår process att sätta strategiska mål, som sedan skall översättas till operativa målsättningar för att vidare kunna brytas ner ytterligare till operativa och taktiska mål. Dagliga och regelbundna möten måste därför genomföras i ofred.

3/ Relationen till teknologi. För att passa in i aktuell konflikt och fiende måste Teknologin justeras och anpassas. Gammal teknologi kan användas till nya områden. Det krävs öppet sinne och initiativ. Teknologin är en av statens viktigaste resurser där underrättelserna är nyckeln. Teknologin skall användas "Beyond their imagination"...

4/ Nya terrorvågor – två hot – ett cyberhot. Där är inte attacker som slår ut system som är farliga utan attacker som påverkar system utan vår vetskap. Som exempel kan nämnas börsen, blodbanker etc. som styrs av datasystem. Två *okonventionella vapen* – ofarliga saker som kan kombineras men också oskyldiga substanser som kan blandas och användas som vapen eftersom civila regler inte täcker våldsanvändning av dessa (Eiland, 2011).

7 Synpunkter och kommentarer

Av studerat underlag, genomförda studier, egna erfarenheter och samtal med personer som verkat i de beskrivna operativa miljöerna redovisas nedan några synpunkter med kommentarer. Dessa har relevans inte bara på det historiska skeendet i Libanon eller Gaza och IDF-reform. Synpunkterna innehåller också kunskap och information som de flesta västerländska försvarsmakter kan dra nytta av. Som tidigare påpekats sker förändringar nästan alltid ur en händelse som påtvingar en förändring. En klok organisation borde därför kunna få värdefulla erfarenheter av händelser som inträffat på andra platser i världen, där aktörer som har likheter med den egna organisationen och dess situation deltagit.

- 1 ***Flyg (luftmakt) kan komma att få en förändrad roll i framtiden.*** Luftmakt är normalt en alltför värdefull resurs för att användas som stöd för markförband som indirekt eld "Close Air Support (CAS)", framför allt inom HIC. Det bästa stödet till markförbanden sker genom flyganfall mot mål som man inte kan nå från marken men som påverkar markoperationen, t.ex. raket- och missilramper (Amir, 2011). "Air Interdiction", indirekt stöd, betyder att luftmakt används där övriga kapaciteter inte kan verka. Begreppet "Deep Interdiction" är egentligen en "Strategic Attack" och planeras då på den strategiska nivån även om den utförs på operativnivå som en luftoperation. "Cast Lead" visar dock på att luftmakt kan ha en direkt roll i begränsade eller lägre konfliktnivåer.
- 2 ***Våra begrepp är föråldrade och allt för ofta influerade av USA.*** Begreppen "reguljär krigföring" och "irreguljär krigföring" saknar enligt IDF relevans i de nya konflikterna. Det är de egna kapaciteterna som skall vara i fokus. Med tillräckligt antal rätt avvägda förmågor kan förband sättas samman enligt den operativa princip som är planerad för respektive motståndare. Den egna identiteten och doktrinen är avgörande faktorer vid urvalet av valda förmågor. Små stater bör inte jämföra sig med en stormakt eftersom man inte har inte kapacitet som en sådan. Oavsett om en liten stat allierar sig med USA, NATO eller EU i olika missioner bör den inte identifiera sig med dessa. Detta är en viktig distinktion.
- 3 ***Den intellektuella processen är viktigare än de modeller vi använder.*** Modeller används för att inte glömma bort viktiga faktorer för stridens förande. Risker är uppenbara att när metoden är avklarad och formulären är ifyllda anses planeringen klar. Det är egentligen först då som metoden skall påbörjas intellektuellt. Avvägningen mellan formellt utnyttjande av planeringsmodeller och den intellektuella processen bör noga och eftertänksamt penetreras. Den enkla vägen är att följa en modell, men leder den till utveckling eller bara anpassning till de vi normalt allierar oss med?

- 4 ***En hierarkisk organisation är att föredra under ofred och genomförandet av operationer.*** Det är inte ovanligt att det bildas en spänning mellan formaliteter och funktionaliteter i en hierarkisk organisation. Sådan spänning kan framtvunga ansvarssituationer. I en platt processorganisation med resursansvariga och processansvariga är ansvar ofta otydligt. Att ta och utkräva ansvar är en hederssak inom merparten av försvarsmakter. En hierarkisk organisation borde därför vara att föredra för de flesta, även i fredstid. Gamla och återkommande utmaningar kommer att finnas kvar, men nya tillkommer ständigt. Det utökade antalet utmaningar bör visa på nödvändigheten av en stabil organisationsstruktur med ständig förändring av operativa principer och strategiskt tänkande. Med en stabil organisation uppnår officerarna en trygghet i sin funktion och kan fokusera på kreativitet i planering och genomförande av operationer.
- 5 ***Att sätta gränser för förluster inom egna förband i en operation är en ickeoperativ process.*** I en strategisk, politisk process, som skulle avgöra en markoperations genomförande eller ej under ”andra Libanonkriget”, hamnade beslutsfattarna i ett scenario där man i ett beslut fastslog man att man inte, politiskt och socialt, kunde bära mer än 300 förluster. Operationsplanens genomförande skulle innebära avsevärt fler förluster. Planen modifierades och operationen sköts på framtiden. Under tiden fick civilbefolkningen stå ut med avsevärt lidande, vilket innebar många döda och en massvakivering (cirka 300 000 civila) från norra Israel till sydligare delar av landet. Det är viktigt att förstå dessa förhållanden innebär och att en försvarsmakt alltid måste bära ansvaret för förlusterna, då beslut som dessa fattas. Att i operativa koncept innefatta en nollvision är att politiskt och militärt vilseleda befolkningen i landet som i stället får utstå svårt lidande.
- 6 ***Konceptuella förändringar inom IDF blev ett resultat av erfarenheterna från ”andra Libanonkriget” och även ”Cast Lead”.*** I ”Order of Battle” (ORBAT) förändrade man det relativa förhållandet i styrka mellan infanteri och mekaniserade förband och tryckte på den slutliga styrkans (den mest effektiva i en definierad operation) nödvändighet. Organisatoriskt återinförde man vapenslagstaberna och reformerade brigadstrukturen samtidigt som brigadstaberna decentraliserades. Omläggningen av materielplanen medgav ökat utrymme för nya system avsedda för markstrid och utveckling av ammunition avsett för urban krigföring (Finkel, 2011). Är det möjligt för andra små stater att dra erfarenheter ur IDF/Israels beslut om reform?
- 7 ***Förändringsbenägenheten inom IDF är en avgörande framgångsfaktorn för den omvälvande reform som genomfördes på så kort tid,*** enligt Finkel. Den har sin bas i en förståelse för vad som är nödvändigt och vad som krävs för att uppnå staten Israels mål, där säkerheten för folket är en avgörande faktor. Med denna förståelse skapas också en identitet, inte bara inom IDF

Rapport

Datum
2011-02-09
KV Luft
Stephan Pson Tyrting

34 (45)

utan också hos befolkningen. Med en gemensam identitet som grund kan IDF uppnå mål i samhället "mellan krig" som direkt är relaterade till försvaret av den egna befolkningen. Man har bestämt sig för vad IDF är till för samt vem och vad som har ett värde att försvaras. Uppgifterna för IDF kan därför omfatta ett samhällsstöd bestående av utbildning av ungdomar med svårigheter, hjälp till behövande, bärare av kulturer och att bidra till en etisk och moralisk daning som de flesta i landet delar som gemensam värdegrund. Att föra krig i fred är kanske den viktigaste delen av att försvara sin befolkning från övergrepp eller ofred.

Exempel på frågor att utveckla innan ett doktrinarbete ens kan påbörjas är alltså följande. Vilken är identiteten som försvarsmakten anser sig ha? Vilken förankring har vald identitet i samhället? Vad är det som framkallar den antagna identiteten? Är det hotet eller försvarsmaktens egna värderingar? Kanske är det den politiska viljan, de ekonomiska ramarna eller internationella åtaganden?

Det finns ytterligare faktorer och erfarenheter som kan/bör övervägas. Denna rapport behandlar inte doktrinutveckling, men frågan är viktig och bör möjligen ingå i en fortsatt forskning där denna rapport kan betraktas som en del av bakgrunden.

Begreppet "Rival" framstår som en avgörande framgångsfaktor att utreda. Beskriver synen på en motståndare som en "Rival" framtidens fiende borde det vara väsentligt att utforska dess natur.

Stephan Persson Tyrting

C KV Luft / MVI

Källhänvisningar och referensbibliotek

Som notapparat utnyttjas systemet APA. Systemet har många fördelar, men en mindre bra egenskap är att hänvisningarna sorteras i alfabetisk ordning. En av författaren önskad sortering på källornas ursprung har därför inte varit möjlig. Vid läsning av hänvisningarna kan dessa framstå som osorterade och svåröverskådliga.

Under resa till Israel genomfördes ett antal samtal med olika källor. Intervjuer med dessa källor är angivna på två platser. Dels i APA-systemet för att i texten kunna hänvisa till källa, dels under en särskild rubrik "Samtal" för att enkelt kunna ta reda på vilka kontakter som knutits.

Agency, J. (den 13 07 2006). Fighting on two fronts. *Jerusalem post* , s. 1.

Amidor, M. G. (den 7 5 2007). <http://www.jcpa.org>. Hämtat från <http://www.jcpa.org/JCPA/Templates/ShowPage.asp?DBID=1&LNGID=1&TMI D=111&FID=283&PID=1844&IID=1568>: Jerusalem Center for Public Affairs, den 15 2 2001

Amir, R. (den 06 04 2011). LTC IAF. (P. Mattsson, Intervjuare)

Arkin, W. M. (2010). *Divining Victory, Airpower in the 2006 Israel-Hezbollah War*. Maxwell Air Force Base, Alabama: Books Express Publishing.

Bar-Joseph, U. (1998). The Conceptualization of Deterrence in Israeli Thinking. *Security Studies Vol 7, No 3* , 145-181.

Belgium, Supreme Headquarters Allied Power Europe. (2010). *COPD- Trial Version*. Brunsum: NATO.

Ben-Yishai, R. (1999). Israel No longer Relies Solely on the Reservists. *Yediot Achronot* , 2.

Beres, L. R. (1986). *Security or Armageddon; Israel's Nuclear Strategy*. Lexington MA: Lexington Books.

Blanche, E. (December 1996). Is the Myth Fading for the Israeli Army? Part 1. *Jane's Intelligence Review 8:12* , 547-550.

CBS. (2007). *CBS, STATISTICAL ABSTRACT OF ISRAEL 2007*. Hämtat från http://www.cbs.gov.il/reader/shnaton/templ_shnaton_e.html?num_tab=st02_01& CYear=2007. den 08 03 2011

Central Bureau of Statistics. (den 18 09 2007.). [.cbs.gov.il](http://www1.cbs.gov.il/reader/mainind/indengnew.html). Hämtat från <http://www1.cbs.gov.il/reader/mainind/indengnew.html>. den 08 03 2011

Cohen, A. (1998). *Israel and the Bomb*. New York: Columbia University Press.

Cohen, E. &. (1995). Knives, Tanks and Missiles. *The Journal of Strategic Studies, Vol 18, No 4* , 78-93.

- Cohen, E. A. (1998). Israel after Heroism. *Foreign Affairs*, Vol. 77, No. 6 , 112-128.
- Cohen, S. A. (1997). Portrait of the New Israeli Soldier. *MEIRA Journal*, vol 1, No 4 , 4.
- Cohen, S. A. (1995). Small States and Thier Armies: Restructuring the Militia Framework of Israel Defense Froces. *The Journal of The Strategic Studies*, Vol 18, No. 4 , 78-93.
- Congress, U. L. (den 08 04 2008). *countrystudies.us*. Hämtat från <http://countrystudies.us/israel/36.htm>. den 08 03 2011
- Conrikus, J. (Artist). (den 4 April 2011). *Informellt samtal*. 91 Div HQ, Adir Mountain, Northern Command, Israel.
- Creveltdt, M. v. (1998). *The Sword and the Olive: A Critical History of the Israeli Defense Forces*. New York: Public Affairs.
- Duckeck, J. (den 04 08 2008). *showcaves.com*. Hämtat från <http://www.showcaves.com/english/il/Geology.html>: Terms of Use, © Jochen Duckeck den 10 03 2011
- Dupuy, T. N. (1987). *Understanding War: History and Yheory of Combat*. New York: Pragon House Publisher.
- Eiland, B. (den 05 04 2011). Generalmajor, säkerhetsrådgivare. (P. Mattsson, Intervjuare)
- Eliot A. Cohen, M. J. (1998). *Knives, Tanks and Missiles: Israel's Security Revolution*. Washington DC: The Washington Institute for Near East policy.
- Fayutkin. (den 06 04 2011). C Strategiska Doktrinutvecklingen. (P. Mattsson, Intervjuare)
- Feldman, S. (1980). *Israeli Nuclear Deterrence; A Strategy for the 1980:s*. New York: Columbia University Press.
- Finkel, M. (den 05 04 2011). Chef Doktrin och Perceptionsenheten,. (D. p. Mattsson, Intervjuare)
- Fähstorkh, A. W. (den 11 11 2008). *DEmografiska trender som styrka och skruvstäd/Samtiden .com*. Hämtat från <http://77www.samtiden.com/node/26>. den 08 03 2011
- Gal, R. (1986). *A Portrait of the Israeli soldier*. Westport: Greenwood Press.
- Guilio Valente, a. R. (2008). *Operational Knowledge Management: a way to handle competence*. Torino: Universita Torino.
- Guilio Valente, A. R. (2008). *Operational Knowledge Management: a way to manage competence*. Torino: universita Torino.
- HaCohen, G. (den 03 04 2011). Generalmajor. (P. Mattsson, Intervjuare)
- Harel, A. (den 03 04 2011). Skribent. (P. P. Mattson, Intervjuare)

IDF. (den 12 07 2006). *IDF War Log. "Firtst day of war, 12 July 2006."*. Hämtat från <http://www.plint.us/idf/en.html>.: IDF den 27 04 2011

Israel, M. (den 30 03 2007). www.mfa.gov.il. Hämtat från <http://www.mfa.gov.il/MFA/Government/Communiques/2007/Winograd+Inquiry+Commission+submits+Interim+Report+30-Apr-2007.htm>: © 2008 Israel Ministry of Foreign Affairs - The State of Israel. All rights reserved den 15 02 2011

Issacharoff, A. H. (2008). 34 Days, Israel and Hezbolah and the war in Lebanon. i A. H. Issacharoff, *34 Days, Israel and Hezbolah and the war in Lebanon* (s. 288). New York: Palgrave Macmillan Ltd.

Jimmy Wales. (den 02 04 2011). *Wikipedia*. Hämtat från http://en.wikipedia.org/wiki/Gabi_Ashkenazi: Wikipedia® is a registered trademark of the Wikimedia Foundation, Inc., a non-profit organization. den 21 04 2011

Katz, Y. (den 14 07 2006). *Israel vowws to "break" Hezbollah as rockets hit Haifa"*. Hämtat från Jerusalem Post 14 july 2006, http://info.Jpost.com/C002/supplements/CasualtiesOfWar/2006_07_13.html.: Jpost den 27 04 2011

Kielman, A. S. (1985). *Israel's Global Reach: Arms Sales as Diplomacy*. Washington DC: Pergamon-Brassey's.

Kleinman, A. S. (1990). *Israel and the War after 40 Years*. Washington: Pergamon-Brassey's.

Kober, A. (2011). The rise and Fall of ISRAELI operational art, 1948-2008. i M. v. John Andreas Olsen, *The Evolution of OPERATIONAL ART, From Napoleon to the Present* (ss. 167-194). Oxford : Oxford University Pess.

Lambeth, B. S. (2011). *Air operations in ISRAEL'S WAR AGAISNT HEZBOLLAH*. Santa Monica: RAND Corporation.

Levite, A. (1989). *Offensvia and Defensive in Israel Military Doctrine*. Boulder CO: Westview Press.

Luttwak, E. N. (1987). *Strategy; The logic of War and Peace*. Cambridge MA: Harvard University Press.

M.o.T. Israel, M. o. (den 26 01 2008). *Tourist+Information/Discover*. Hämtat från http://www.goisrael.com/Tourism_Eng/Tourist+Information/Discover+Israel/Geographic+Regions/The+coastal+plain.htm. den 10 03 2011

Malick, T. (den 30 01 2008). <http://www.nytimes.com/2008/01/30/world/middleeast/31winograd-web.html>. Hämtat från <http://www.nytimes.com>: The New York Times den 16 02 2001

Mearsheimer, J. J. (1983). *Conventional Deterrance*. Ithca NY: Cornell University Press.

O'Sullivan, A. (1999). IDF Plan Calls for Greater Readiness. *The Jerusalem Post* , 2.

- Posen, Y. B.-H. (1981). *Israel's Strategic Doctrine*. Santa Monica CA: The Rand Corporation.
- Reiser, S. (1989). *The Israeli Arms Industry: Foreign Policy, Arms Transfer and Military Doctrine of a Small State*. New York: Holmes & Meier.
- Reuters. (den 13 kl 21:44.18 07 2006). "Chronology-Six month of rising Mideast tension". Jerusalem, ME, Israel.
- Rodman, D. (den 09 06 2000). *gloria-center.org/meria*. Hämtat från <http://www.gloria-center.org/meria/2001/09/rodman.pdf>: Middle East Review of International Affairs, Vol. 5, No. 3 (September 2001) den 10 03 2011
- Rodman, D. (1997). Patron- Client Dynamics; Mapping the American- Israeli Relationship. *Israel Affairs, Vol 4, No 2* , 26-46.
- Sadeh, S. (2001). Israel's Beleaguered Defense Industry. *MEIRA Journal, Vol 5, No 1* , 64-77.
- Shalom, R. B. (den 03 04 2011). LTC. (P. Mattsson, Intervjuare)
- Shamir, E. *Transforming Command*. Stanford.
- Shapir, S. F. (2001). *The Middle East Military Balance 2000-2001*. Cambridge MA: The MIT Press.
- Shapiro, F. &. (2001). The middle East Military Balance. *The middle East Military Balance* , 173.
- Steinberg, G. (2001). *Commercial Observation Satellites; At the Edge of Global transparency*. Santa Monica CA: The Rand Corporation.
- Tal, I. (2000). *National Security: The Israeli Experience*. Westport CT: Praeger.
- Tzahor, Z. (1993). The 1949 Air Clash Between Israeli Air Force and the RAF. *Journal of Contemporary History, Vol 28, No 1* , 75-101.
- Ulf Bjereld, M. (2009). Varför Vetenskap? i M. D. Ulf Bjereld, *Varför Vetenskap?* (s. 165). Lund: Studentlitteratur AB.
- UNESCO. (den 04 08 2008). *whc.unesco.org*. Hämtat från <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/1486/>. den 10 03 2011
- Wald, E. (1992). *The Wald Report: The Decline of Israeli National Security Since 1967*. Boulder CO: Westview Press.
- Wikipedia. (den 04 02 2011). http://en.wikipedia.org/wiki/Winograd_Commission. Hämtat från Wikipedia: <http://vaadatwino.co.il/> den 15 02 2011
- Williamson Murray, M. K. (1994). *The Evolution of Israeli Strategy: The Psychology of Insecurity and the Quest for Absolute, The Making of Strategy: Rulers, States and War Security*. New York: Cambridge University Press.
- Viotti, D. J. (1994). *Israel, The Defense Policies of Nations*. Baltimore MD: The John Hopkins University Press.

Yaakov Katz, A. M. (den 16 07 2006). *Martial law in North as rockets hit Tiberias*. Hämtat från Jerusalem Post 16 July 2006, http://info.Jpost.com/C002/supplements/CasualtiesOfWar/2006_07_14_1.html.: JPost den 27 04 2011

Yaniv, A. (1987). *Deterrence Without the Bomb: The Politics of Israeli Strategy*. Lexington MA: Lexington Books.

Samtal

Dessa samtal är inte att betrakta som intervjuer med konstruerade frågor utan som informella möten där syftet och diskussionen rörde en större mängd områden och där uppsatsen var en del i samtalen. Samtliga möten dokumenterades och finns tillgängliga i form av anteckningar eller ljudfiler.

Dagan Benny. Israels ambassadör i Sverige. På K1 mäss 17 mars 2011.

Amedy Rami. Överste, Israels försvarsattaché i Sverige (placerad i Bern). På K1 mäss 17 mars.

Amir, Roni. Överstelöjtnant. Chef Doktrinenheten IAF, 6 april 2011 vid IAF HQ, Kirya, Tel Aviv, Israel

Ben Shalom, Reuben. Överstelöjtnant. Stabsmedlem 91 Div 2006. Kursansvarig NDC (*National Defense College*), 3 april 2011 vid NDC, Tel Aviv, Israel

Conrikus, Jonathan. Major. IDF Liaison till UNIFIL, 4 april 2011, vid 91 Div HQ, Adir Mountain i anslutning till den libanesiska gränsen, Israel

Eiland, Giora. Generalmajor. Chef J3 2006. Fd. nationell säkerhetsrådgivare och medlem av IDF:s generalstab. *Institute for National Strategic Studies* (INSS), 5 april 2011 vid INSS, Tel Aviv, Israel.

Fayutkin, Dan. Major. Chef IDF Strategisk Doktrinutveckling. 5 april 2011, vid IDF GHQ, Kirya, Tel Aviv, Israel.

Finkel, Meir. Överste. Pansarbrigadchef 2006. Chef Doktrin och Perceptionsenheten, Armén, 6 april 2011, IDF HQ, Kirya, Tel Aviv, Israel.

Hacohen, Geshen. Generalmajor. Chef NDC, 3 april 2011 vid NDC, Tel Aviv, Israel

Harel, Amos. Militärexpert och journalist, 3 april 2011 vid Svenska ambassaden Tel Aviv, Israel

Bilaga 1. Andra Libanonkriget dag för dag

1. IAF omedelbara respons på Hezbollah's attack innebar cirka 100 attacker från luften omfattande 17 mål (IDF, 2006). IDF gick in med mindre enheter för att undsätta de kidnappade och förlorade ytterligare soldater då en Merkava sprängdes av en vägbomb. Hezbollah svarade med cirka 60 raketer mot norra Israel under dagen. Första dagen var egentligen inte en del av operationen utan en "first response" på Hezbollah's attack (Agency, 2006).
2. Detta är första dagen på den operation som sedan skall vara i ytterligare 33 dagar. IAF bombar Beirut med stora skador som följd. Hezbollah svarar med att raketbeskjuta Nahariya och Safed och åstadkommer motsvarande skador (Reuters, 2006). IAF målval och resultat framgår av senare redovisning.
3. Den politiska polemiken trappas upp och både Nasrallah och Amir Peretz är mycket hotfulla i media. Hezbollah skadar robotbåten "Hanit" med en sjömålsrobot på morgonen och avfyra 100 raketer under dagen (Katz, 2006). IAF fortsätter sina attacker från luften mot förutbestämda mål enligt en underrättelsekatalog. IDF påbörjar en PSYOPS kampanj som innebär att ledande politiker och medborgare i södra Libanon uppmanas att ta sig norr om Litani-floden.
4. Det internationella engagemanget ökar väsentligt beroende på de höga skade- och dödsiffrorna samt de avsevärda skadorna på infrastrukturen, framför allt i Libanon men även i Israel. Hezbollah avfyra cirka 100 raketer och IAF fortsätter sin offensiv från luften enligt en plan och målkatalog (Yaakov Katz, 2006).
5. En tydlig eskalering sker då Hezbollah beskjuter Haifa med raketer. Cirka 45 raketer avfyra under dagen som medför stora personella skador i Israel. Chefen IAF, Shkedy, meddelar att man genomfört 1000 flyg attacker och 350 helikopteranfall, varav mer än 100 de senaste 24 timmarna, innebärande att 130 mål har bekämpats under dagen.
6. Olmert uttalar sig i media, fortfarande med viss självsäkerhet, att Israel vidhåller sina krav, för att klargöra för G8 att Israel inte backar från sina då tydliga avsikter. Hezbollah avfyra över 90 raketer mot Israel och träffar bland annat ett sjukhus i Safed. IAF upprepar gårdagens meddelande om över 1000 genomförda uppdrag och dödtalet stiger på båda sidor (200 i Libanon och 25 i Israel).
7. UNICEF konstaterar "humanitär kris" i Libanon. Hezbollah eskalerar raketattackerna och avfyra 136 under dagen varav 100 under en timma, mot städer i norra Israel. IAF hävdar 1600 flyguppdrag med 130 missilramper som bekämpade mål som resultat. Underrättelserna från NC till GHQ och MFA pekar på att Hezbollah har mellan 13000 och 15000 raketer inom sin organisation.

8. För första gången läggs ett förslag till "eldupphör" fram i UNSC, av Frankrike, som avfärdas av USA. IDF genomför mindre taktiska "restricted pinpoint attacks" i södra Libanon. Hezbollah avfyra 116 raketer och IAF totalt genomfört 2000 uppdrag och träffat mer än 200 mål.
9. UN generalsekreterare Annan åberopar omedelbart stopp på fientligheterna i sitt tal till UNSC. Det ömsesidiga våldet är fortsatt högt mellan Hezbollah och Israel. IAF får förluster då en helikopter störtar (bekämpas). Målvalet är nu infrastruktur och samt upprepade anfall mot raketramper. IDF och Hezbollah genomför häftiga strider på marken och antalet döda och skadade ökar väsentligt.
10. Det internationella engagemanget har ökat, men är ostrukturerat och flera länder kliver fram som initiativtagare, vilket leder till splittring. För första gången uttalar sig NC om en eventuell omfattande markoffensiv.
11. Hezbollah ökar trycket på Israel och avfyra 140 raketer under dygnet. IAF genomför 90 flyganfall och nu är målvalet sådant (Hezbollah byggnader, kommunikationssystem, ramper) som pekar på att dessa är mål som inte är förberedda och indikerar början på då skede två. Ytterligare indikationer är det ökade politiska intresset.
12. Försvarsminister Peretz indikerar att Israel är intresserat av en NATO-styrka i södra Libanon efter konflikten. Olmert indikerar motsvarande med en EU- stryka. Hezbollah avfyra 94 raketer och IDF har underrättelser om långdistansraketer som IAF anfaller omedelbart. Mer än 25000 artillerigranater har fram till nu avfyrats av IDF mot södra Libanon.
13. Ministermötet i Rom genomförs. Golani brigade och Paratroopers avancerar mot Bint Jbeil, strider pågår i Maroun a-Ras och en IAF- helikopter störtar.
14. IAF återupptar flygattackerna mot Beirut efter Rice besök i Israel (då man var återhållsam) och Hezbollah har en konsekvent raketavfyring med 100 raketer per dygn. Nasrallah talar om en eskalering där raketer med längre räckvidd skal utnyttjas. IDF marktrupper går in i Bint Jbeil och tar centrum. Ett flyganfall mot OP Kiam dödar fyra UNMO:s.
15. Hezbollah markerar styrka och avfyra 170 raketer under dygnet. Israel fördöms internationellt för de döda UN observatörerna. IDF har nu avfyrat totalt 45000 artillerigranater.
16. Israel kallar in 15000 reservister till IDF. Hezbollah avfyra 110 raketer. IAF genomför attacker mot 67 mål som vid det här laget inte ingår i en katalog, utan är planlagda på kort tid. Anfallet mot Kiam är en indikation på detta.
17. För första gången använder Hezbollah långräckviddiga raketer (Khaibar-1, 302 mm). IAF anfaller nu cirka 50-60 mål per dygn på underrättelser som är dygns gamla, Hezbollah avfyra fortsatt cirka 100 raketer per dygn.
18. En eskalering av våldet från båda sidor under dygnet. En ökad politisk och diplomatisk debatt i media, där ytterligare aktörer gör sig hörda (Iran, Syrien med flera).
19. IAF bombar Qhana, med förödande konsekvenser som följd, 60 civila döda. Svaret blir att mer än 155 raketer avfyra mot Israeliska städer och internationella samfundet fördömer Israel.

20. Olmert tvingas till offentlig ursäkt för Qhana till Libanesiska folket. Olmert meddelar Blair att Israel accepterar en multinationell styrka i södra Libanon. För första gången använder IAF en UAV som vapenbärare i Libanon.
21. Hezbollah avfyrar endast 9 raketer och Olmert antyder att "eldupphör" är inte en omöjlighet. Samtidigt ger "Poitcal-Security Cabinet" klartecken till en utökad markoffensiv. "Paratroopers" genomför en raid i närheten av Baalbek (djupt in i Beekadalen) och IDF sätter in reservister som trupp i södra Libanon.
22. Efter ett par dagar med återtagning intar IAF full beredskap igen. Heezbolah avfyrar störst antal raketer sedan krigets början (212 raketer). Man använder nu raketer med en räckvidd på minst 65 km. Cirka 9000 IDF- soldater befinner sig nu i eller strax intill södra Libanon.
23. Nasrallah erbjuder ett stopp på raketbeskjutningen mot att Israel avbryter sin luftoperation, via Al.Manar radio. Åter är alla politiska och diplomatiska aktörer engagerade igen, dock på egna arenor, vilket inte samordnas. Hezbollah eskalerar raketavfyringen till 241 under dygnet och IAF återupptar bombningen av Beirut. Marktrupperna meddelar att man vill skapa en säkerhetszon på 6-8 km inne i Libanon.
24. IAF har under sin återhämtning återskapat underrättelsesläget om målval och bombar nu infrastruktur (broar och vägar) djupt in i Libanon (även i de kristna delarna) för att stoppa logistiken från Syrien.
25. En UNSCR diskuteras på initiativ v USA och Frankrike. Kriget är fortfarande mycket våldsamt från båda sidor.
26. UNSC diskuterar resolutionsförslaget, men Ryssland avfärdar det. Våldet är fortsatt avsevärt i kriget.
27. UNSCR försenas., fortsatt mycket våld.
28. CoS utnämner nu sin förtrogne Kaplinsky till chef i NC, Adam avgår. Stora förluster på båda sidor under häftiga strider och flyganfall som besvaras med raketer.
29. Heazbollah fortsätter med raketbeskjutningen och Nasrallah uttalar sig, att man har obegränsad kapacitet med ammunition.
30. Politiskt och diplomatiskt stillestånd med an våldet eskalerar i kriget. IDF avancerar 7 km in i södra Libanon.
31. UNSCR 1701 röstas igenom. Kriget fortsätter. Skede tre är nära förestående.
32. Markoffensiven har startat med förödande effekt på båda sidor. IDF rapporterar de högsta förlusterna sedan krigets början. IDF bedriver en PSYOPS-operation samtidigt för att demoralisera Hezbollah genom att hacka sig i radiostationer och sända samt att bomba med flygblad.
33. Anna meddelar att Israel och Hezbollah har överenskommet att avbryta all fientlig aktivitet 0500 2011-08-14 (dag 349. Amtidigt avfyrar Heazbollah 220 raketer (högsta antal sedan krigets början) och IAF genomför 178 flyg-attacker. Fientligheterna upphör enligt överenskommelse 0500. Olmert uttalar sig som vinnare inför Knesset och Nasrallah talar i Al-Manor där han hävda en historisk vinst över Israel.

Hezbollah vapeneffekt på Israel och IDF

- Av cirka 4500 av fyra raketerna från Hezbollah under tiden 12 juli till 14 augusti träffade mellan 3970 (MFA) och 4300 (polisrapport) Israel. Som mest avfyra 241 raketerna en dag.
- Flertalet var Katyushas (90%), övriga var Syriska 200mm-302mm (drygt 100), och därutöver några Fajr 3, Falaq och oidentifierade (cirka 50 totalt). Dessutom avfyra 20100 granatkastargranater. Inga långdistans (Zelzal) avfyra. Cirka 25% träffade tätorter.
- Raketerna avfyra till största delen från området väst Metullah och söder Litani, med koncentration runt Bint Jebail. Någon koncentration fanns runt Marjeyoun NO om Metullah.
- Israel fick 43 döda, 115 skador, 807 lätta skador och cirka 1477 nedslag som ledde till skada.
- 6000 hem förstördes och 300000 människor evakuerades söderut.
- Mer än 1000 antitankvapen (RPG) avfyra och av totalt 118 IDF förluster var cirka 50 (30 ur stridvagnsbesättningar) från RPG. 46 Merkava och 14 APV slogs ut.

Israels vapeneffekt mot Hezbollah

- Man flög 15 500 uppdrag över Libanon; mer 10 000 var attackuppdrag, 1000 SAR helikopter, 2000 Attackhelikopter, 1200 transport och 1300 spaning samt UAV (okänt antal)
- Insatsen genomfördes av cirka 100 F15 och F16, 50 uppdrag av AH1 Cobra och AoAH-64 Apache. Utöver dessa uppdrag avfyra 140 000 indirekt eld med MLRS och eldrörsartilleri.
- Cirka 162 000 vapenlastleveranser genomfördes (4800/dag) under 34 dagar.
- Eldgivningen fördelades på IAF: 12000 stridsdelar, IN 2500 eldgivningar med 10000 granater, IGF 140000 med system för indirekt eld.
- Stridsdelar ur bombkapsel och "clusterbombs" beräknas vara 2,7 miljoner, fällda under kriget
- Cirka 2700 mål anfölls från luften omfattande mer än 7000 delmål. Dessa fördelades på: mer än 300 ledningscentraler (HQ), 1800 Hezbollah infrastruktur, mer än 70 vapenförråd, 7 träningsläger (Bekaa dalen), 60-100 bunkrar och tunnelsystem, mer än 100 raketavskjutningsramper, mer än 100 fordon och mer än 100 broar och övergångar.
- Israel uppskattar Hezbollah förluster till mer än 650 kanske 750, vilket bara utgör 5 % av den totalt uppskattade numerären 15000 reguljära Hezbollah trupperna (Arkin, 2010, ss. 165-243).

Bilaga 3. Målval

13 juli meddelade Israel att man hade anfallit följande mål: Al-Manar (TV station), flygfält, bränsledepåer, strategiska broar över Litani och huvudvägen mellan Beirut och Damaskus, vilket ansågs som strategiskt viktiga mål. Man undvek dock mål som kraftverk och vattenförsörjning, trots att dessa räknades som strategiska mål, på grund av dess vikt för Libanons befolkning och trovärdighet mot Libanons regering.

Hezbollah ledarskikt både militärt och politiskt ansågs som kartlagt, till den detaljeringsgraden att man visste var de bodde och befann sig. Stadsdelen Dahiye söder Beirut var (är) en centralort för Hezbollah. Området blev ett starkt motiverat målval, men med komplikationen att det med säkerhet skulle drabba civila. Från detta område kunde Hezbollah kontrollera södra Beirut och viktiga vägar till flygplatsen och hamnen. IAF anföll byggnader som innehöll ledning, vapen, missiler, bränsle och personer i ledningen. Enligt UN kunde IAF inte åtskilja militära och civila mål vid dessa flyganfall och fick kritik för opropotionerligt våld och våld mot civila. Israel ansåg dock målet som så viktigt både militärt och politiskt eftersom signalen till Nasrallah var att han aldrig kunde känna sig säker.

Al-Manar förmedlade ”nyheter” till mer än 200 miljoner människor världen runt. Israel insåg att med riktade budskap kunde denna Hezbollah station äventyra hela operationen genom att vända världsopinionen mot Israel. Trots upprepade försök att slå ut stationen och dess sändningskapacitet fick man aldrig tyst på sändningarna. Den redundans som var uppbyggd med enkla medel såsom mobiltelefoner, telefon, radio med mera, gav sändning över hela kriget med endast få avbrott. Det som inte kunde sändas genom egna kanaler förmedlades till övrig bevakning från resten av världen.

Ett systematiskt anfallssystem mot kommunikationsinfrastruktur i Libanon var en strategisk nödvändighet. Tillförsel och logistik gjorde att Hezbollah förfogade över en kontinuerligt uppfylld vapen- och missilarsenal. Vägar och broar över Litani bombades för att skära av tillförsel till Hezbollah söder om Litani. 21 av totalt 29 broar över floden var rapporterade som skadade, ändå fungerade logistiken för Hezbollah tillräckligt bra så att tillgång på vapen, framför allt raketer, inte blev en dimensionerande faktor. Den förstörda infrastrukturen, framför allt inom kommunikationssystemet, blev istället en plåga för civilbefolkningen som försökte ta sig från kriget. Kritiken från UN och det internationella samfundet uteblev inte och Israel befann sig åter i informations underläge.

En åtgärd som, tillsammans med anfallen på kommunikationssystemet, Israel kunde få effekt på Hezbollah logistik var att slå ut bränsle depåer och bensinmackar. Mer än 25 bensinstationer slogs ut under 12-13 juli. Avsikten var att den Libanesiska regeringen skulle ingripa och förklara bränslekris som kan leda till skada för civilbefolkningen och därmed tvinga fram en förhandling eller tvång på Hezbollah. Trots att kraftverk inte anfölls blev strömförsörjningen ett bekymmer då varken ledningar eller jordkablar var intakta efter de många flyganfallen.

Sjukhus och andra, för civilbefolkningen, viktiga byggnader som var avsedda för folk i nöd hade svårt med elförsörjningen och befolkningen blev lidande. Amnesti med flera NGO sparade inte på kritiken (Arkin, 2010, ss. 55-74).

Rapport

Datum
2011-02-09

KV Luft
Stephan Pson Tyrling

45 (45)